

Predsednik CK ZKS Andrej Marinc v kostanjeviški Iskri

Predsednik CK ZK Slovenije Andrej Marinc je v dneh pred kolektivnim dopustom, točneje 14. julija, obiskal temeljno organizacijo Industrijske elektronike v Kostanjevici na Krki, ki deluje v okviru delovne organizacije IEZE.

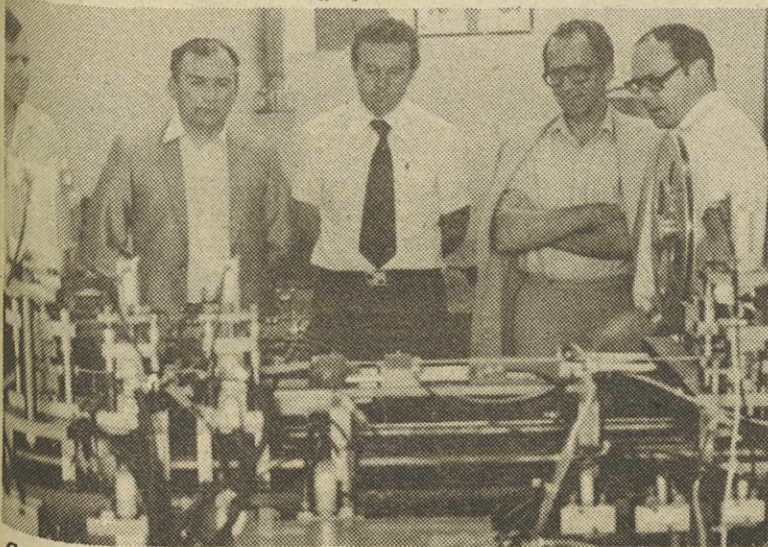
Predsednik Centralnega komiteja slovenskih komunistov Andrej Marinc je obisk v krški občini izkoristil tudi za ogled Iskrine temeljne organizacije Industrijske elektronike v Kostanjevici na Krki. V spremstvu predsednika KPO delovne organizacije IEZE Stanka Kovačiča in direktorja temeljne organizacije Petra Luščka si je najprej ogledal proizvodne prostore. Zlasti se je zanimal za delovne pogoje, pa delo »na normo«, izvozno usmeritev itd.

Po ogledu se je ugledni gost sešel s predstavniki vodstva, samouprave in družbenopolitičnih organizacij te temeljne organizacije. Glavni direktor Stane Kovačič je uvodoma Andreju Marincu na kratko predstavil celotno IEZE, njen proizvodni program, organiziranost in poslovne rezultate. Velik poudarek je dal predvsem izvozi usmeritvi Elementov, pri čemer je poudaril razmerje med izvozom na konvertibilno in klirinško tržišče, ki je 95:5. IEZE je v prvem polletju izvozila za dobrih 7,1 milijonov dolarjev in se s tem povsem približala izvoznim načrtom.

Stane Kovačič se je dotaknil tudi ukrepov, ki še bolj restriktivno zmanjšujejo izvoznikom uporabo lastnega deviznega priliva, nadalje je spregovoril tudi o razvojnih prizadevanjih v IEZE, zlasti o aplikativnem razvoju, ter ob tem poudaril nujnost, da IEZE vloga v nove naprave in objekte, saj bi sicer zaostala za svetovno konkurenco.

Glavni direktor je Andreju Marincu predstavil tudi delovanje samoupravnih in družbenopolitičnih organov. Poudaril je, da sindikalne organizacije po temeljnih organizacijah IEZE v glavnem dobro delajo, medtem ko je delo komunistov med posameznimi TOZD precej različno. Menil je, da je prav v Kostanjevici in Sentjernejju čutili premajhno udarnost in prizadevnost komunistov v Iskri. Kot največji problem v delovanju samoupravnih, predvsem pa družbenopolitičnih organizacij, je Stane Kovačič omenil veliko dislociranost temeljnih organizacij v IEZE ter precejšnje prostorske razdalje med njimi.

V nadaljevanju je direktor kostanjeviške Industrijske elektronike Peter Lušček seznanil predsedniško CK ZK Slovenije z začetki nastajanja kolektiva, ki segajo v leto 1974. Prelomnica v delovanju tega mladega kolektiva je bila izgradnja in preselitev iz kostanjeviškega gradu v novo tovarno, kjer je zdaj zaposlenih skupno 160 delavk in delavcev, od tega 110 v proizvodnji, 50 pa v režiji. (Prav to razmerje je bilo pozneje v središču pozornosti razprave, toda o tem več pozneje). Industrijska elektronika je v letošnjem polletju prodala na domačem tržišču za skoraj 80 milijonov dinarjev ter s tem za 60 % preseгла lanskoletni rezultat. Na tuje je izvozila za 840.000 dolarjev, kar je prav tako dosti več, kot lani — v glavnem gre za kooperacijo s poljskim kupcem — je pa še vedno mnogo premalo.

Gostu so pokazali tudi povsem doma izdelan stroj.

Direktor Lušček je gosta seznanil tudi s številnimi problemi, ki pestijo kostanjeviške Iskraše, pri čemer je večino povezal s pomanjkanjem deviz in premajhnim izvozom.

Predsednika Marinca je po uvodnih predstavitvah delovne in temeljne organizacije zanimala organiziranost skupnih služb v Industrijski elektroniki. »Ne vem, ali je res potrebno, da imate tako močne Skupne službe na ravni temeljne organizacije. Ne bi bilo bolje, če bi jih imeli v delovni organizaciji?« je menil Andrej Marinc. Dotaknil se je tudi razmerja med proizvodnim in režijskim delom v kostanjeviški Iskri, kjer je, kot že rečeno med 160 zaposlenimi kar 50 režijcev.

Direktor Peter Lušček je ob razložitvi tega vprašanja dejal, da je sedanje razmerje res neugodno, da pa je kolektiv še mlad in je na začetku potreboval tako močno režijo, v prihodnje pa bodo zaposlovali skoraj izključno le v proizvodnji.

Prav v zvezi z zaposlovanjem je menil, da bi lahko takoj zaposlili 20 novih ljudi, vse pa je odvisno od uspešnosti nastopa na tujem, torej od razpoložljivosti z devizami.

Gosta je zanimalo tudi delovanje družbenopolitičnih organizacij. Sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov v Industrijski elektroniki Iztok Bizjak je med drugim omenil, da so skoraj desetino zaposlenih člani Zveze komunistov. Štirinajst članov partijske organizacije se sestaja enkrat na mesec, oziroma takrat, ko menijo, da je potrebno. Na zadnjih sejah so obravnavali delovanje Zveze komunistov med 8. in 9. kongresom ZKS, evidencialni člani v samoupravne organe, razpravljali o problematiki proizvodnje in poslovanja, nadalje obravnavali gadivo za 9. kongres Zveze komunistov Jugoslavije, dvakrat na leto pa izdelajo varnostno politično oceno temeljne organizacije in jo posredujejo Občinskemu komiteju. Kritično pa je spregovoril o idejnopolitičnem usposabljanju, pridobivanju članov Zveze komunistov iz neposredne proizvodnje, o povezanosti s komunisti v drugih temeljnih organizacijah v IEZE, itd. Medtem pa so na področju SLO in družbene samozaščite storili korak naprej, opremili so tudi celotno enoto civilne zaščite in opremili prostore za orodjem za reševanje.

Predsednika slovenskih komunistov je zlasti zanimalo, na kakšen način in kako sprejemajo v kostanjeviški Iskri nove člane v Zvezo komunistov, nadevajo se na inicijative za sestajanje ter obravnavo problemov, med drugim

(Nadaljevanje na 2. strani)

TOZD MONTAŽA SP. IDRJA

Ugodni rezultati

Rezultati poslovanja spodnjeidrijske temeljne organizacije — Tovarne za montažo elektromotorjev v prvem polletju letos kažejo naslednje značilnosti: precejšnje zaostajanje za načrti, precejšnje povečanje proizvodnje v primerjavi z enakim obdobjem in preseganje izvoznih načrtov. Nekaj tisoč temeljnih podatkov: v 1. polletju letos so naredili več kot poldrugi milijon motorjev, kar je približno 17 odstotkov manj, kot so načrtovali in dobro petino več kot lani; celotni prihodek znaša nekaj nad 880 milijonov dinarjev, dohodek pa nekaj manj kot 200 milijonov.

Izvojni rezultati so vzpodbudnejši: na tuje trge so prodali za 362 milijonov din (4,3 milijona dolarjev) izdelkov. Lansko prvo polletje so tako letos presegli za milijon 700 tisoč dolarjev in do konca junija izpolnili že dve tretini letošnjega celoletnega izvoznega načrta.

Letos naj bi Montaža na tuje prodala za nekaj manj kot 7 milijonov dolarjev, ima pa možnosti, da izvozi še za dva milijona dolarjev več. Velja poudariti, da idrijska Iskra ustvari na tujih tržiščih 40 odstotkov celotnega prihodka in da gre posredno ali neposredno v izvoz devet desetih njenih izdelkov. Letos je TOZD Montaža največji izvoznik v idrijski občini in eden izmed večjih na Primorskem.

Glede na obstoječe gospodarske razmere v naši državi, na pomanjkanje reprodmateriala, skokovito naraščanje cen surovin, nenehno menjavanje predpisov in najrazličnejše omejitve so podatki vzpodbudni, menijo v tem kolektivu in poudarjajo, da niso njihove težave nič drugačne in nič manjše od težav drugih delovnih kolektivov ter da so pač skušali v danih možnostih poiskati najboljše rešitve. kar jim je delno tudi uspelo. Pomembno vlogo ima pri tem tudi dvig produktivnosti, ki se je povečala za okoli 9 odstotkov. Dodajajo, da imajo znotraj tovarne dovolj možnosti, znanja in pripravljenosti, da v drugi polovici tega leta še bistveno povečajo proizvodnjo, če le ne bo prevelikih težav pri nabavi surovin in reprodukcijskega materiala, ki so tudi največja ovira, da ne izvažajo še več.

Drago Balazič

ISKRA — AVTOMATIKA

Varilna linija za Irak

V juliju je delovna organizacija Avtomatika dobavila v Irak kompletno varilno linijo s 25 varilnimi mesti. Linija je opremljena z najmodernejšimi varilnimi napravami iz proizvodnega programa TOZD Avtomatske in varilne naprave in potrebnim priborom do najsodobnejše zaščite delovnega mesta z zvočno absorpcijskimi predelnimi stenami in plastičnimi zavescami.

Od celotne opreme predstavlja uvozni del cca. 10 % in to opremo za ekologijo prostora. Vendar v Avtomatiki računajo, da bodo z osvojitvijo tega postopka lahko ponudili linijo, ki je rezultat izključno domačega znanja.

Od sklenitve pogodbe, ki je bila v mesecu marcu lanskega leta, so naši delavci izpolnili rokovo obveznost in do dneva točno odpremili, za prevoz izredno zahtevno opremo. Po predvidenju naj bi z montažo, ki jo bo pod nadzorom naših strokovnjakov opravljalo Industrijsko montažno podjetje, pričeli v septembru, mesec in pol zatem pa linijo spustili v zagon.

Za Avtomatiko pomeni to eno izmed prvih izvoznih naročil varilnih linij omenjene velikosti. Zaradi konkretnega poslovnega sodelovanja (od priprave projekta do dostave) so si pridobili referenco in nove potencialne kupce v Libiji, za katero naj bi do konca avgusta pripravili pogodbo. Do-

V torek, 2. avgusta je obiskal SOZD Iskra podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Zvone Dragan. V daljšem razgovoru ga je najprej predsednik KPO SOZD Iskra ing. Boris Lasič s sodelavci seznanil z letošnjimi polletnimi poslovnimi rezultati Iskre. Ti so, zlasti na izvoznem področju, zadovoljivi, saj je znašal Iskrin izvoz na konvertibilno območje v prvem polletju letos 70.180.442 dolarjev (celoten polletni izvoz pa je bil 98.232.203 dolarjev) in je bil tako za 35,4 % večji kot v enakem obdobju lani. Izvoz v celoti pa je bil višji za 18,1 %. Uvoza pa je imela Iskra, največ s konvertibilnega območja, za 41.617.000 dolarjev ali za 14,2 odstotka več kot lani v istem obdobju.

Te številke so torej v težavnem času, v katerem smo, dokaj ugodne, podobno je tudi z Iskrino polletno proizvodnjo, ki je znašala v prvih šestih mesecih letos več kot 21 milijard novih dinarjev, izračunanih po tekočih cenah.

Potem ko je Zvone Dragan z razumevanjem in zadovoljstvom sprejel omenjene podatke na znanje, je dejal, da se je v vsej Jugoslaviji v prvem polletju povečal izvoz na konvertibilno območje za 14 %. Nato je stekla beseda o možnostih izvoza na konvertibilni trg in na tržišča manj razvitih dežel s konvertibilnim plačilom, zlasti v takšne države kot so Irak, Iran, Libija, Egipt, Sirija, Alžirija in Latinska Amerika. Tu se naši izvozniki srečujejo s celo vrsto težav in zapletov, od neplačanih računov do premajhne možnosti kreditiranja izvoznih poslov. Na vprašanje, kako naj Iskra tudi v prihodnje ravna na teh tržiščih, je Zvone Dragan menil, naj na njih ostane in si prizadeva še povečati izvoz tja, ker trenutne težave (kot na primer vojna med Irakom in Iranom, ki vsekakor gospodarsko negativno vpliva na obe državi, s katerima imata tako Iskra kot Jugoslavija dobro izvozno sodelovanje pa tudi splošna nelikvidnost, zlasti manj razvitih držav) zagotovo ne bodo trajne in je v tem smislu treba dalekovidneje misliti. Pri tem je vsekakor pomembno še to, da se stiki z nekaterimi državami tega območja, kot sta Egipt in Alžirija, zlagoma, a vztrajno krepijo.

Ko je stekel pogovor o blagovnih kreditih, so sodelavci Iskre menili, da je žal pri tem nedodelan sistem »nosilcev« — poslovnih bank — za posamezne države, hkrati pa je prisoten še zapleten in nedodelan sistem carinskih predpisov, je Zvone Dragan menil, da so blagovna posojila izredna priložnost za oživljanje izvoznega gospodarstva, in to ne samo v letošnjem letu, temveč tudi v prihodnjem letu ter zagotovil, da bo Zvezni izvršni svet storil vse, da bi bil postopek za njihovo najemanje dovolj poenostavljen, to pa bo omogočilo, da bo naše gospodarstvo omenjene kredite lahko hitreje uporabilo in izkoristilo.

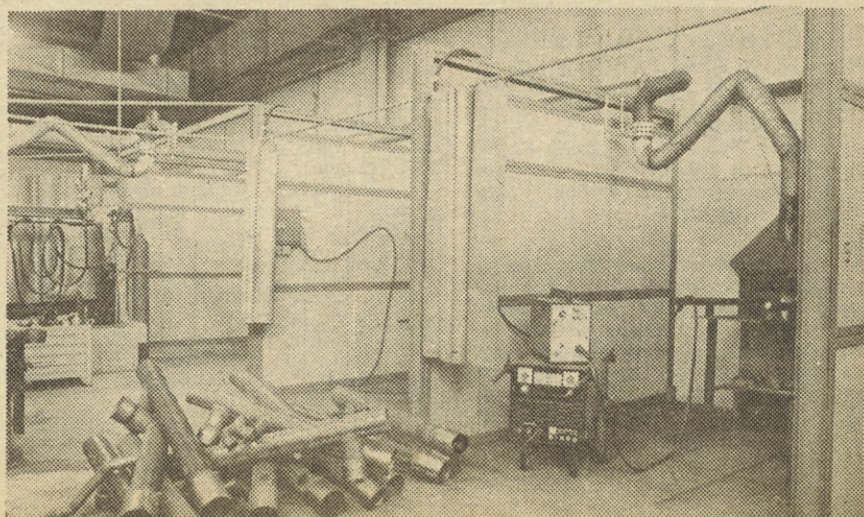
Ob tem so naši predstavniki povedali, da se Iskra sicer zanima za uporabo blagovnih kreditov, pri tem pa so izrazili bojazen, da bo sistem »stricev« — pooblaščenih bank za posamezne države, dajalke kreditov, zmanjšal zanimanja za ta posojila, saj bodo te banke izsiljevale in zahtevale tudi ustrezen devizni priliv na svoje račune. Tako bo Iskra večji del svojega blagovnega posojila najela pri Ljubljanski banki. Pri tem se jim je zdelo prav, če bi Ljubljanska banka sklepala vse aranžmane z ostalimi jugoslovanskimi poslovnimi bankami za Iskra kot svojega komitenta, ne pa, da se Iskra udeležuje po vsej Jugoslaviji licitacij pri drugih bankah sama.

Glede blagovnih kreditov je bilo tudi stavljen vprašanje o tistem členu zveznega zakona, ki je bil preambiciozno zastavljen, namreč, da je treba za dolar uvoza kar 3 in pol dolarje izvoza. Zvone Dragan je ob tem vprašanju povedal, da je Zvezni izvršni svet že pripravil spremembo omenjenega člena zakona, dalje, da je vsako poenostavljanje in linearnost tu odveč in da bo zvezna vlada storila vse, da bo sistem najemanja, uporabe in odplačevanja blagovnih posojil racionalen in koristen za vse.

Ob koncu izredno zanimivega, tehtnega in koristnega sestanka je stekla beseda še o cenah. Predstavniki Iskre so zlasti opozorili Dragana na devizna in dinarska izsiljevanja jugoslovanskih proizvajalcev reprodukcijskega materiala, ki so preseгла že vse normalne meje in so tudi eden izmed glavnih vzrokov, da so marsikateri finalist pri nas, med njimi tudi Iskra na nekaterih segmentih, zabredli v izgube. K temu gre šteti še nagel porast obresti zaradi izjemne zadolženosti gospodarstva, pa čeprav morajo prav obresti ob visoki inflaciji zagotoviti vrednost našega denarja in minulega dela. Glede zunanjetrgovinske mreže pa so predstavniki Iskre menili, da lahko koristnost in uspešnost zunanjetrgovinske mreže vsekakor bolje presoja gospodarstvo samo kot pa zvezni organi.

V svojem odgovoru na zgoraj zastavljena vprašanja in probleme je Zvone Dragan dejal, da so pritiski na rast cen zares veliki in da si tako, proizvajalci zlasti surovin, hočejo v najkrajšem času nadomestiti vsa svoja dolgoletna zaostajanja in da smo zato očitno pred korenito reformo cen. Pri presoji pravih razmerij v politiki cen pa je Dragan menil, da je treba pri tem upoštevati realen tečaj dinarja, pravo vrednost denarja in svetovne cene, ne glede na to, kdo odloča o njih, država, republika, občina ali pa samoupravna skupnost. D.Ž.

govori pa potekajo tudi s Crveno zastavo in drugimi uporabniki v Jugoslaviji. Vrednost izvoza je ocenjena na 720.000 dolarjev, v celotnem projektu pa so sodelovale TOZD Trženje, TOZD Sistemi in TOZD Avtomatske in varilne naprave. Š. D.

Varilna linija.

Predsednik CK ZKS Andrej Marinc v kostanjeviški Iskri

Andrej Marinc si je podrobno ogledal proizvodni program.

pa je vprašal tudi za oblike in sploh povezovanje z družbenopolitičnimi organizacijami v Kostanjevici in na ravni krške občine. Pozanimal se je tudi za stanovanjsko problematiko ter med drugim, kaj v Industrijski elektroniki in sploh v IEZE menijo o najnovejših pobudah za združitev žiro računov na raven delovnih organizacij.

V odgovoru na to, slednje, vprašanje je glavni direktor Stane Kovačič poudaril, da so se v IEZE že pred leti zavzemali za samo en žiro račun, »toda nekateri so se nam takrat smejali ali pa obsojali, češ da hočemo delavcem odvzeti denar. Na ravni delovne organizacije imamo dejansko le en žiro račun, izjema je trboveljski kolektiv Polprevodnikov, ki je bil pred združitvijo z IEZE samostojna delovna organizacija.«

V nadaljevanju srečanja je beseda nanesa tudi na sestankovanje med delovnim časom. Pri tem so predsednika Marinca kostanjeviški Iskraši prijetno presenetili: zbere delavcev, seje Delavskega sveta, pa Zveze komunistov. Sindikata, mladine imajo resda med delovnim časom, da pa bi nadoknadili zamujeno, so se odločili, da delajo na leto dve prosti soboti.

Ob koncu srečanja se je predsednik CK ZK Slovenije Andrej Marinc zahvalil za obisk in predstavitev tega mladega kolektiva. Poudaril je pomen njegove sedanje organiziranosti znotraj Iskre ter pozval k še ustreznejši kadrovski politiki in zaposlovanju. Glede političnega dela je menil, da bi morali postati v Industrijski elektroniki še bolj celoviti ter imeti vse večji vpliv na krajevno skupnost.

Dr

V Šentjerneju in Kostanjevici živahna inventivna dejavnost

Lado Androja iz razvojnega sektorja delovne organizacije IEZE nam je poslal podatke o inventivni dejavnosti v temeljnih organizacijah Hipot in Upori v Šentjerneju ter Industrijski elektroniki v Kostanjevici na Krki. Najpomembnejša ugotovitev poročila je v tem, da je inventivna dejavnost zaživela letos tudi v kostanjeviški Iskri o čemer smo že poročali.

Zanimivi so podatki o prispelih ter sprejetih in uporabljenih predlogih ter seveda o prihrankih, ki jih te novosti prinašajo posameznima kolektivom. Najbolj uspešni so bili v prvem polletju v Hibridnih vezjih in potenciometrih. Komisija je prejela 12 predlogov in je vse tudi sprejela. Avtorjev oziroma

soavtorjev je 20, temeljna organizacija pa bo z uvedbo vseh novosti prihranila več kot 5,7 milijona dinarjev.

V Uporih so letos prejeli 9 predlogov. Sprejeti in uporabili jih bodo 8, enega pa še rešujejo. Novosti je predlagalo 12 delavk in delavcev, TOZD pa bo prihranila dobrih 2,5 milijona dinarjev.

Kot že rečeno se je inventivno delo okrepilo tudi v Industrijski elektroniki. Prejeli so 5 predlogov, vseh pet tudi sprejeli, v njih pa sodeluje 10 avtorjev. Kostanjeviški kolektiv bo prihranil več kot 2,6 milijona dinarjev.

Med številnimi rešitvami inovatorjev je zanimiv avtomat za pakiranje potenciometrov v traku avtorja Tomaža Rehbergerja. Omenjena naprava je prvi primer takega avtomata pri potenciometrih pa tudi novost v svetu. Na ta

Nekatere opredelitve mesta in vloge dopolnilnega izobraževanja

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Marks pravi, da »bo proizvodnja vse bolj odvisna od stanja znanosti, napredka, tehnologije in od uporabe znanosti v proizvodnji.« D. Filipović meni, da »napredek znanosti in tehnike, izražen v menjanju sredstev dela, nenehno zmanjšuje razliko med intelektualnim in manualnim delom. Iz tega izhaja potreba po višanju ravni izobraženosti in po progresivni intelektualizaciji množic. Zato je treba izboljševati možnosti za izobraževanje nasploh in v tem okviru dobiva svoje pomembno mesto tudi takoimenovano izobraževanje ob delu.

V organizaciji UNESCO se je izoblikovalo prepričanje, da vsakršna napredna družba zahteva v svojem razvoju tudi razvoj domačega znanja, in

da ta potreba ne izhaja izključno iz težnje po ekonomski stabilnosti in neodvisnosti, temveč, da je to tudi intelektualna potreba delavca kot osnovnega elementa današnje družbe.

Zahteve po posodabljanju znanja izhajajo iz znanstveno tehnične revolucije in so v tem okviru nekaj bistvenega. Zato mora biti, kot meni Uroš Stanič, tudi organiziranost razvijanja domačega znanja podrejena primarnim družbenim ciljem. Iz teh se namreč izpeljujejo nato raziskovalni razvojni in seveda tudi vsi ostali cilji. Pri tem moramo ločiti samoupravni postopek opredeljevanja ciljev po eni strani ter opredelitev usmerjenega raziskovalnega dela ter operativno vodenje ter izvrševanje dela po drugi strani. Sprejeti moramo, po mnenju U. Staniča, princip minimalne organiziranosti, ki še omogoča doseganje ciljev, kajti le tako moremo pričakovati, da bo opravljene več raziskovalnega dela.

Filipović meni, da znanstveno tehnična revolucija predstavlja skupen in posamezen teren medsebojno prepletenih in povezanih osnovnih elementov: znanosti, tehnike, ekonomskega napredka, družbenoekonomskih odnosov in izobraževanja. Permanentno izobraževanje je v tem okviru posledica in še bolj pogoj znanstveno tehnične revolucije, katere naloga pa je, razvijati gospodarske in negospodarske dejavnosti.

Na podlagi navedenega je logično povzeti še naslednje misli: osnova moderne koncepcije permanentnega izobraževanja je v potrjeni hipotezi, da gre za eno izmed glavnih človekovih

potreb, ki se mora trajno zadovoljevati kajti spremembe v proizvodnji, družbi in življenju nasploh so nenehne. Zato je permanentno izobraževanje družbeni imperativ posebej moderne civilizacije in tehnologije. Hiter razvoj znanja pa vsekakor nosi s seboj tako tehnološki aspekt (izraz eruptivnega osvajanja novih znanj in zastarevanja že znanih), sociološki aspekt (zaradi hitrega razvoja znanosti in tehnike prihaja do nenehnih sprememb na vseh področjih življenja in dela, ki zahtevajo nova znanja, da ne bi ostali odtujeni), družbenopolitični aspekt (ki zahteva poznavanje zakonitosti družbenega razvoja, kolonizacijo, osvoboditve, vzročnosti in pogojenosti za aktiviranje družbenih akcij), kot tudi psihološko pedagoški in andragoški aspekt (za čim boljše osvajanje ogromnih količin znanja, ki naj bi jih čim hitreje in čim več akumulirali).

Iz povedanega povsem logično sledi, da je šola SOZD Iskre za raziskovalno in razvojne delavce nekaj, kar je nujna posledica poslušanja Iskrinega kolektiva za imperativne sedanje trenutke razvoja znanosti in tehnologije in da je šola hkrati eden izmed nepogrešljivih pogojev za to, da bi SOZD Iskra in z njo tudi celotna slovenska in jugoslovanska družbena skupnost mogla kar najbolje poganjati ta razvoj pri nas tudi v bodoče.

Tako je torej ta šola v celoti vprežena v funkcijo zavestnega vključevanja SOZD Iskra, Slovenije in Jugoslavije v sedanje in bodoče tokove znanstveno tehnološke revolucije, z vsemi sprememljivi pojavi, ki prihajajo z njo in svoji naravi preplavljajo tudi naš gospodarski in družbeni prostor.

Mara Ovsenič

DO KONDENZATORJI

Dan Iskre

Na današnji dan, v soboto 13. t.m., se bodo, kot že vrsto let, na Smuku zbrali delavci semiške Iskre na svoje tradicionalno srečanje kolektiva Iskra Semič. Kakor vsa srečanja doslej, pomeni tudi letošnje srečanje delavcev semiškega kolektiva praznovanje delovnih zmag in hkrati zahvalo članom kolektiva za vložen trud pri opravljanju delovnih nalog.

Srečanje na Smuku nad Semičem se bo začelo ob 11. uri, pred začetkom srečanja pa bo za dobro počutje igrala godba na pihala iz Črnomlja. Po krajšem kulturnem programu, ki se bo začel ob 11. uri, bo sledil ples, za razvedrilo pa bo igral ansambel »Fantje vseh vetrov«.

Tudi letos so prireditelji zupali potrebo in organizacijo praznovanja Lovskemu društvu »Smuk« Semič, ki bo poleg pečenih jančkov in odojkov na razniju poskrbelo še za okusen lovski golaž. Seveda pa pri vsem tem ne bo manjkalo dobre pijače, zlasti domače semiške kapljice.

način pakirani potenciometri omogočajo avtomatsko vlaganje v tiskana vezja. Trenutno je tak način pakiranja sprejela tudi firma Thompson v Franciji.

Zanimivost je tudi dušilka za odpravljanje radiofrekvenčnih motenj avtorjev Antona Gubenska in Radka Štembergerja. Dušilke se uporabljajo pri svetlobnih regulatorjih, zatemnilnikih ter tiristorski in drugi regulaciji. Dolga leta so dušilke uvažali od firme Siemens. Pri tej rešitvi je pomembno še to, da so doma razvite dušilke iz domačega materiala in da so desetkrat cenejše.

Dr

Kmalu pričetek dela v obratu v Soči

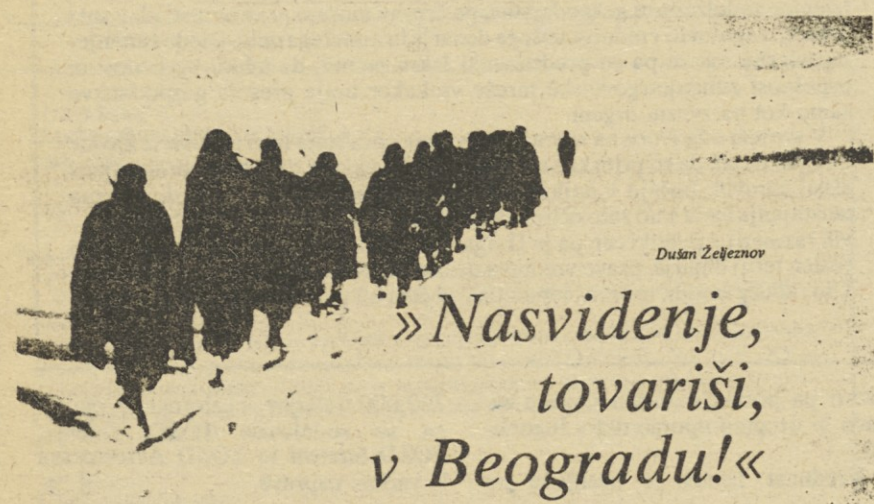
Nov obrat tovarne vžigalnih tuljav Bovec, temeljne organizacije novogoriške Iskre Avtoelektrike je povsem narej za pričetek proizvodnje. Do tega trenutka manjka le še nekaj dni.

Tudi odločitve o proizvodnem programu so že poznane.

V prvi fazi bo v tem res lepe obratu stekla proizvodnja dinamov (Nadaljevanje na 3. strani)

Obrat v Soči je narej za začetek proizvodnje.

»Nasvidenje, tovariši, v Beogradu!«

Po drugi strani pa si je izvršni odbor prizadeval, da bi postal AVNOJ nosilec in organizator ljudske oblasti, da bi postavil temeljne resnične demokracije, kakor zahtevajo široke ljudske množice, predvsem pa temelje tistim načelom, na katerih bo temeljila in zrasla prihodnja skupnost naših samostojnih in neodvisnih narodov. (Vzkliki: Tako je! - ploskanje).

Od prvega dne je izvršni odbor z vsemi razpoložljivimi sredstvi vsestransko pomagal naši narodnoosvobodilni vojski in partizanskim odredom. Krepitev bratstva in enotnosti naših narodov, združevanja vseh sil in zbiranja vseh materialnih sredstev v korist svetega domovinskega boja, hkrati pa vedno tesnejše in vedno trdnjše povezovanje zaledja s fronto, da bi tako uspešneje potekala vojna, vse to je usmerjalo ce-

lotno delo izvršnega odbora od vsega začetka.

Izvršni odbor si je prizadeval, da bi v smernicah resolucije, sprejete na prvem skupščinskem zasedanju AVNOJ že takoj v začetku zastavil temelje svojega prihodnjega dela.

Izvršni odbor je še v času svojega mirnega dela v Bihacu postavil temeljno načelo na področju vsega javnega, prosvetnega, socialnega, gospodarskega in verskega življenja ljudi. Razumljivo je, da je pretežni del njegove dejavnosti zadeval vsa tista aktualna vprašanja, od katerih je odvisno gospodarsko, kulturno in sploh politično osvobodilno delo. Pri tem delu se je izvršni odbor povezal z delom ženskih in mladinskih organizacij.

Že prav v začetku svojega dela je izvršni odbor naletel na težave. Ena glavnih je bila, da ni mogel enakomerno in hkrati zaobjeti

celotnega osvobodjenega ozemlja.

Na skupni konferenci predstavnikov narodnoosvobodilnih odborov in vojaških oblasti iz zaledja, z osvobodjenega ozemlja, ki je bila v Bihacu, smo točno določili dolžnosti enih in drugih pri delu v zaledju. Sklepi, ki so bili sprejeti na tej konferenci, naj bi služili kot navodilo za usklajeno delo vseh narodnoosvobodilnih odborov in vseh vojaških oblasti v zaledju na vsem osvobodjenem ozemlju.

Da bi se AVNOJ povezal z narodnoosvobodilnimi odbori in da bi se ljudska oblast močnejše in bolj enakomerno povežala po vsem osvobodjenem ozemlju, se je ljudska oblast lotila ustanavljanja okrajnih, okrožnih in pokrajinskih narodnoosvobodilnih odborov ter pokrajinskih svetov nacionalne osvoboditve za posamezne enote. Še pred ustanovitvijo AVNOJ je obstajala Osvobodilna fronta slovenskega naroda. Zbor osvobodilne fronte, ki je bil v prvih dneh oktobra letos v Kočevju, je določil člane izvršnega odbora in odposlance za AVNOJ. Danes predstavlja Osvobodilna fronta pokrajinski svet za Slovenijo. Junija letos je bil na Plitvičkih jezerih ustanovljen pokrajinski svet za Hrvaško, pred nekaj dnevi v Mrkonjićgradu za Bosno in Hercegovino, potem pa še za Črno goro in Boko ter Sandžak. Tudi v Srbiji in Makedoniji pričakujemo skorajšnje ustanovitve takšnih svetov. Poleg teh pokrajinskih svetov imamo danes pokrajinski narodnoosvobodilni odbor za Dalmacijo, okrožne odbore za Bosansko Krajino in Vzhodno Bosno, kakor tudi okrožne odbore v predelih osvobodjenega ozemlja.

V Jugoslaviji je ustanovitev AVNOJ kakor tudi ostalih pokrajinskih svetov večina našega ljudstva sprejela z razumevanjem in odobravanjem. Široke ljudske množice so sprejele AVNOJ kot svojo pravo in edino ljudsko oblast za vso Jugoslavijo.

Begunska jugoslovanska vlada ni izrekla niti besede za AVNOJ, kakor je tudi prej ni priznala. Naša narodnoosvobodilna vojska in partizanske odrede in ne za vse narodnoosvobodilno gibanje, temveč je že tedaj podpisala Dražo Mihailovića kot edinega političnega eksponenta v Jugoslaviji.

S svoje slavnostne skupščinske seje je AVNOJ poslal pozdravne brzojavke našim zaveznikom. V brzojavki tovarišu Stalinu smo izrazili hvalečnost narodov Jugoslavije do narodov ZSSR zaradi velike moči, ki jo črpamo kot zavezniki ZSSR. To zahvalo je izvršni odbor stalno in nenehno poudarjal povsod in vedno in poudarjal, da tako, kakor je bila Jugoslavija v sovrštvu do ZSSR vse do zadnjega trenutka, do dne, ko je izbruhnila vojna, zaradi česar je tudi doživela tako sramotno aprilsko kapitulacijo, tako bo prihodnja nova demokratična Jugoslavija imela za svoje temeljno politično načelo kar najtesnejšo naslonitev na veliko Sovjetsko zvezo, ki edina lahko zaščiti male narode, da jih ne bi podjarmil katerikoli imperializem. Poudarjajoč trajno in neolčljivo bratstvo in orožju med narodi Jugoslavije in narodi ZSSR, v boju skovano bratstvo, ki ga nihče nikoli ne bo mogel razdružiti, je AVNOJ poudaril tudi našo novo ljudsko politiko, ki ustreza željam, čustvom in potrebam naših ljudi.

V brzojavkah Rooseveltu in Churchillu smo izrazili pripravljenost naših narodov, da bodo skupaj z zavezniki sodelovali v boju proti fašističnim osvajalcem do njihovega popolnega uničenja, da bodo vzdržali do konca in zavestno opravljali vse obveznosti v tem velikem boju proti silam fašizma in reakcije. Tem obveznostim je ostal izvršni odbor vedno in v celoti zvest in predan.

Že v Bihacu je izvršni odbor sklenil, da bo razpisal posojilo narodne osvoboditve v višini petsto milijonov dinarjev. Ni potrebno posebej poudarjati, da ima to posojilo tudi svoj velik politični pomen.

Zaradi četrte sovražne ofenzive konec januarja letos in potem še pete ofenzive se

je izvršni odbor nenehno premikal in je bil v bojih skupaj z enotami narodnoosvobodilne vojske. Ko je zapustil Bihac, izvršni odbor ni mogel več reševati notranjih političnih vprašanj. Kratek čas mirnega dela v Bihacu, potem pa premiki z vojsko in razporeditev članov izvršnega odbora po vojnih enotah, na koncu pa še izguba vsaj odsetno dveh tretjin članov izvršnega odbora, vse to nam je onemogočilo, da bi v dokončni obliki izdelali volilni red, kakor je bilo predvideno v predhodnih določbah resolucije o organizaciji AVNOJ.

Ceprav se je izvršni odbor nenehno premikal pred sovražnikovo ofenzivo, je bil vendarle stalno v stiku z vrhovnim štabom in je zato lahko dajal izjave za javnost, kakor pošiljal zaveznikom note skupaj z vrhovnim komandantom.

Stalni nasprotnik naši ljudski demokratični politiki je jugoslovanska begunska vlada in v vodstva starih političnih meščanskih strank in skupin. Toda ti nas res dosti ne zanimajo. Danes so ta vodstva s svojo vladno vred za ljudstvo izgubljena. Narodi in pristajati teh strank v njih ne vidijo samo begunce, temveč tudi sovražnika narodov. Skupaj z bando okrog Nedića, Ljotića, Četnikov in Rupnika je razkrinkana tudi veda koprbska begunska klika, z njo vred pa tudi reakcionarna klika okrog Mačka.

Bolj nas skrbi drugo dejstvo. To je podpiranje bivše stare Jugoslavije in starega protijugoslovanskega vodstva, kar je v nekem smislu še bolj nevarno od prvega, ker tudi šovinističnega velikosrbskega z vse mi tistimi dejavniki, ki so nujni za ohranjanje stare Jugoslavije; gre za podporo, ki ji nudi tista reakcionarna klika, ki ji ni mar za uničenje fašizma, temveč je za kompromis s njim in ki poskuša z zavlačenjem vojne in z odlašanjem z drugo fronto vplivati na politiko Anglije in Amerike. Kralj in monarhijska staja dejavnika, okoli katerih se zbirajo reakcionarne klike vseh barv, ki praviljajo in organizirajo napad na novo de-

Pod načrtovanim, vendar bolje kot lani

Iskra Commerce je v letošnjem prvem polletju realizirala za 14.494 milijonov dinarjev prodaje in storitev. S tem je letni načrt uresničila 41—odstotno, v primerjavi z enakim obdobjem lani, pa je ta rezultat za skoraj petino boljši.

Vrednostno so po posameznih temeljnih organizacijah Iskre Commerce poslovali takole: TOZD Prodaja je prodala za 4.491 milijonov din blaga ali za 29% več kot v lanskem primerjalnem obdobju, TOZD Servis je opravil za 541,2 milijonov storitev in prodal rezervnih delov oziroma za 44% več kot v enakem obdobju lanskega leta. V TOZD Zunanji trg so realizirali za 79,9 milijonov dolarjev izvoza ali za 18% več kot lani, uvozili pa so za okoli 10 milijonov dolarjev, kar je 5% več kot v primerjalnem obdobju.

TOZD PRODAJA

V dejavnosti maloprodaje v tej temeljni organizaciji so v prvem polletju poslovali dokaj uspešno: kumulativni plan so presegli za 16%, kar hkrati pomeni 36% več kot v primerjalnem obdobju, letni plan pa so uresničili 51%. Ob tem je treba takoj poudariti, da bi lahko poslovali še mnogo bolje, če bi imeli, kot temu pravijo, sortiran blago, ta nesortiranost pa je vplivala na velike zaloge, pa tudi terjatve. Ugotovljeno je, da se je struktura prodaje v letnih prvih šestih mesecih presnela v korist maloprodaje: v maloprodaji so plan uresničili 54—odstotno, pri veleprodaji pa le 48—odstotno.

V dejavnosti domače nabave so za potrebe Iskrinih proizvodnih organizacij v prvem polletju kupili za 2.162 milijonov dinarjev reprovizij. S tem so letni plan uresničili le 47—odstotno, vzroki za ta »le« pa so znani — nekatere zahteve jugoslovanskih dobaviteljev in vse pogostejše izsiljevanje. Zaradi neurejenih razmer cen in participacij, se težave pri dobavah reprovizij še povečujejo.

Kmalu pričetek dela v obratu v Soči

(Nadaljevanje z 2. strani)

in montaža vžigalnih kablov. Vsem do deset zaposlenih, kolikor jih je v tem trenutku tudi prijavljenih, bo naredilo okrog 12 tisoč dinamov mehanizirano ter približno tri tisoč vžigalnih kablov.

Z osvojitvijo novega modela dinamov se bo proizvodnja bistveno povečala, to pa bo seveda omogočilo tudi nadaljnje povečanje števila zaposlenih. V Bovu predvidevajo, da se bo to zgodilo že v naslednjem letu.

Priprave, ki so potrebne za pričetak proizvodnje so v zaključni fazi. Tako je pripravljena vsa potrebna oprema, delavci in vse ostalo, kar zahvaляva prenos take proizvodnje.

Ta mesec bodo preizkusili tudi tehnološki postopek v »matični tovarni« v taki obliki, kot bo potekal v obratu

TOZD SERVIS

V prvih šestih mesecih so v tej temeljni organizaciji zelo povečali realizacijo: skupno so opravili za 541 milijonov dinarjev storitev in prodali rezervnih delov. Ne bo odveč še nekaj drugih števil, ki kažejo na prizadevanost Iskrinih serviserjev: realizacija je kar za 18 odstotkov večja, kot so jo začrtali v kumulativnem planu, in za skoraj polovico večja, kot v primerjalnem obdobju lani. Na ugodno rast realizacije so vplivali predvsem višje cene rezervnih delov in storitev ter večja angažiranost vseh zaposlenih.

Kljub temu pa še Iskrini serviserji še vedno ubadajo s številnimi problemi, med najhujšimi so visoke zaloge, neplačana realizacija in pomanjkanje nekaterih rezervnih delov.

TOZD ZUNANJI TRG

V prvem polletju je Iskra izvozila za 97,9 milijona dolarjev. To je za 18% več kot v enakem obdobju lani, zaradi precejšnjega povečanja načrtov, pa je letni plan uresničila le 40—odstotno. Na konvertibilno tržišče smo izvozili za 69,9 milijona dolarjev, kar je za 35% več, kot v primerjalnem obdobju, letni plan pa smo s tem uresničili 45—odstotno. Medtem pa se je naš izvoz na kliriško območje precej zmanjšal: izvozili smo za 28 milijonov dolarjev. To je za 11% manj, kot v enakem obdobju lani, letni plan pa smo uresničili le 30—odstotno. Največje izvozne izpade so imeli Avtomatika, Telematika, ISEZ in ERO.

V Iskri Commerce poudarjajo, da bomo letos izvozni plan uresničili, oziroma bo odvisen predvsem od boljše preskrbljenosti proizvodnih organizacij z reprovizijami, boljše izdelčne in poslovne kakovosti, in novih proizvod-

v Soči, pričuli še delavce, vse to pa bo porok, da bo po prenosu opreme proizvodnje nemoteno stekla.

Še z enega stališča je obrat v Soči pomemben za bovsko tovarno. Omogočil bo razširitev proizvodnih prostorov v tovarni sami, to pa bo omogočilo optimalnejši razpored v montažnem oddelku in pridobitev potrebnih prostorov za nove izdelke, kot je na primer suha tuljava, o kateri smo poročali pred časom.

In nenazadnje pa prinaša obrat Soča tisto, kar je bil osnovni cilj približati delo ljudem v dolini Trente. To bo vsekakor doseženo, v Bovu pa so prepričani, da bodo tudi gospodarski učinki in rezultati kaj kmalu potrdili pravilno odločitev o gradnji obrata v Soči.

M. R

nih programov ter hitrejšega prilagajanja izdelkov zahtevam tržišča. Kupci v tujini so nam trenutno dolžni okoli 18 milijonov dolarjev, kar je tudi eden hujših problemov v Iskrini izvojni dejavnosti.

Iskra je v prvem polletju uvozila za približno 50 milijonov dolarjev reprovizij in opreme. Večji del voza je odpadel na zahodno tržišče. Plan smo uresničili 34—odstotno, realizacijo iz enakega obdobja lani pa presegli za 5 odstotkov.

O uvoznih pogojih raje ne bi pisali (smo že prevečkrat), predvsem zato, ker se spreminjajo iz dneva v dan, ob tem pa v uvozni dejavnosti Iskre Commerce poudarjajo, da se bodo skoraj gotovo uvozni pogoji v drugem polletju še poslabšali.

TOZD ZASTOPANJA TUJIH FIRM

Restriktivni uvoz opreme je najbolj vplival na uspešnost te temeljne organizacije v Iskri Commerce. Kljub temu so letni plan uresničili 58—odstotno, rezultate iz enakega obdobja lani pa presegli za dobro tretjino.

TOZD MARKETING

Ta temeljna organizacija je v prvem polletju dosegla 52% letnega plana prodaje in storitev. To je za 29% več, kot v lanskih prvih šestih mesecih. Zaradi pomanjkanja denarja so se marketinške dejavnosti ubadale s številnimi problemi, zaradi desortiranosti blaga pa je imel Marketing velike težave tudi pri tržni aktivnosti v Jugoslaviji.

LD

ISKRA—INDUSTRIJA KONDENZATORJEV SEMIČ

Informacija o petmesečnem poslovanju

V celotnem petmesečnem obdobju januar — maj letos je Iskra DO Kondenzatorji Semič proizvedla za 468.137.965 dinarjev blaga, oziroma je 37% izpolnila svoj letni plan proizvodnje. V letošnjem maju pa so proizvedli za 97.653.913 dinarjev blaga, kar pomeni 92% izpolnitev mesečnega plana proizvodnje. Po posameznih TOZD pa so podatki o petmesečni proizvodnji naslednji: TOZD Električni kondenzatorji je letni plan proizvodnje v petih mesecih izpolnila s 40%, TOZD Energetski kondenzatorji je izpolnila plan s 33%, TOZD Mehanski deli in naprave je eksterno prodajo izpolnila s 38%, medtem ko je TOZD EOM izpolnila svoj plan proizvodnje 39% v prvih petih mesecih letošnjega leta.

V petih mesecih letos je semiška Iskra izvozila za 2.924.014 dolarjev blaga in tako uresničila 34 odstotkov letnega plana skupnega izvoza. (Samo v mesecu maju so skupaj izvozili za skoraj pol milijonov dolarjev blaga). Od petmesečne izvozne vsote so na konvertibilno tržišče izvozili za 1.765.966 dolarjev blaga, kar predstavlja 27% letnega plana konvertibilnega izvoza. V istem obdobju pa so na kliriško tržišče izvozili za 1.158.048 dolarjev blaga,

TOZD ANTENE, VRHNIKA

Povečanih izvoznih možnosti ne bo možno izkoristiti

Rezultat, ki so ga v vrhniški Tovarni anten in antenskih naprav prigrisodarili v prvem letošnjem polletju je glede na razmere zadovoljiv. Ob nenehno večjem, ali manjšem pomanjkanju ustreznih reprovizij, ki mu ob strmem naraščanju cen (samo aluminij, osnovna surovina za proizvodnjo anten, se je v drugem četrtletju podražil za 70%) skoraj po pravilu pada kvaliteta, je doseganje proizvodnega plana seveda uspeh.

Proizvodnjo, ki so jo glede na predvidevanja gospodarskega plana celo presegli za 6%, je vsekakor treba jemati kot delovno zmago, sad velikih prizadevanj celotnega kolektiva. Tudi prodaja je potekala uspešno, saj so v polletju dosegli 53% letnega načrta. To pa je še toliko bolj zadovoljiv rezultat, če ga pogledamo v luči razmer, ki trenutno označujejo naše tržišče. Poleg padanja kupne moči prebivalstva je na najpomembnejšem mestu dejstvo, da na tržišču skoraj ni barvnih TV sprejemnikov in da ni nič boljše s preskrbljenostjo trgovin z avtomobilskimi radijskimi sprejemniki. Da je bil prodajni načrt kljub temu izpolnjen, je torej v dobri meri meri zaslug iznajdljivosti in prizadevanj prodajnikov široke potrošnje, ki so svoje delo dobro opravili.

Tudi izvoz je v prvih šestih mesecih potekal skladno s predvidevanji, za drugo letošnje polletje pa še nimajo zagotovljenih toliko naročil, kot so predvidevali z letnim planom. Sicer pa »otipani« utrip tujih trgov, kamor že izvažajo (ZR Nemčija, Jordanija,

kar predstavlja 57% izpolnitev letnega plana.

V obdobju januar — maj 1983 pa je znašal uvoz 1.094.000 dolarjev, kar predstavlja 25% letnega plana uvoza. S konvertibilnega območja so v semiški Iskri uvozili v tem petmesečju za milijon dolarjev reprodukcijskega materiala, ali 24% letnega plana konvertibilnega uvoza, s kliriškega območja pa so uvozili za 89.000 dolarjev blaga, kar predstavlja 46% izpolnitev letnega plana. Pri tem velja še pripomniti, da so prejeli za 468.775 dolarjev uvoženega materiala v predelavo od drugih organizacij združenega dela.

Finančni rezultati kažejo za prvih pet mesecev celotni prihodek v višini 793.849.228 dinarjev, kar predstavlja 42% letnega plana celotnega prihodka. Čisti dohodek je bil dosežen v tem obdobju v višini 184.024.314 dinarjev, kar predstavlja 39% od letnega plana čistega dohodka. Del čistega dohodka, namenjenega za osebne dohodke v obdobju januar — maj pa je dosegel višino 124.480.966 dinarjev, kar je 37% letnega plana osebnih dohodkov.

Vendar pa izkazani finančni rezultati ne prikazujejo dejanskega stanja na področju gospodarjenja semiške Iskre. Zaradi zaostrenega gospodarskega položaja in oskrbe proizvodnje v teh razmerah so namreč namenili sredstva za pridobivanje prvin gospodarjenja, kar pa iz prikazane rezultata ni razvidno. Zato bodo dejanski kazalci gospodarjenja realno razvidni šele iz polletnega obračuna poslovanja Iskre v Semiču.

D.Ž.

DO AVTOMATIKA

Poleg lokalne avtomatizacije in zaštite v elektroenergetiki smo v Iskri zelo aktivni tudi na področju sistemov daljinskega vodenja. Gre predvsem za zajemanje podatkov v tako imenovanih končnih postajah, ki so običajno transformatorske postaje in hidroelektrarne v elektroenergetiki, oz. merilne, črpalne ali kompresorske postaje, če imamo opravka z naftovodi, plinovodi ali vodovodi. Podatke prenašamo v dispečerske centre vodenja, ki so praviloma opremljeni z enim ali več računalniki in omogočajo operaterjem daljinski nadzor in vodenje celotnega energetskega sistema.

da bi sprejeli to moje poročilo in hkrati odobrili celotno delo izvršnega odbora v preteklem letu. (Burno in dolgočasno ploskanje).

Moša Pijade: Tovariši svetniki, mislim, da izražam mnenje vseh vas, ko predlagam, da soglasno odobrimo delo izvršnega odbora (ploskanje) in predlagam, da preidemo k dnevnemu redu. (Vzkliki: sprejeto, ploskanje).

Dr. Ivan Ribar: Ne ostane mi drugega, kakor da predlog tovariša Moše dam na glasovanje. (Vzkliki: sprejeto!).

Predlagam torej, da peidemo k dnevnemu redu.

Na vrsti so pozdravi: Besedo dajem tovarišu Aleksandru Rankoviću-Marku, ki bo naše zasedanje pozdravil v imenu centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije. (Burno ploskanje).

Aleksander Ranković (Srbija): Tovariši in bratje, pozdravljam vas v imenu Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije. Ko vas pozdravljam v imenu Centralnega komiteja, vam hkrati predajam tudi pozdrave vseh članov naše partije, ki na fronti, v zaledju, v težki ilegali neustrašno delajo, da bi opravili veliko delo osvoboditve našega naroda.

Kakor veste, so našo partijo v času bivše Jugoslavije surovo preganjali. V tem pogledu ni bil izjema noben režim in nobena vlada. Zlom Jugoslavije kakor tudi najtežji dnevi v zgodovini našega ljudstva, pod krvavo nemško in italijansko, madžarsko in bolgarsko okupacijo, ko je naša partija dvignila ljudstvo k orožju, in ko so nosilci teh režimov stopili v službo krvnikov naših narodov — vse to je pokazalo, da je boj, ki so ga protijugoski režimi in vodstva bivših strank bili proti naši partiji bili in ostal glavna oblika njihovega boja zoper ljudstvo, zoper vse, kar je resnično demokracijo, napredno in nacionalno. (Nadaljevanje prihodnjič)

roma koalicijska, temveč uradniška in začasna, vstaja in gibanje v Hrvatski, premik Hrvatske kmečke stranke na stališča narodnoosvobodilnega boja, zapuščenje pokvarjene gospode in vodja Mačka, ki je še danes v rezervi in prepušča usodo Hrvatske tujemu vplivu, do konca vojne pa razbojniku Paveliću i njegovim ustašem ter okupatorju in, navezadnje, ustanovljeni pokrajinski sveti za Slovenijo, Hrvatsko, Bosno in Hercegovino, No goru in Boko ter Sandžak — vse to pa so naši veličastni politični notranji dogodki. Prvi in drugi, vojaški in politični dogodki, so močno vplivali na odločitev naših narodov.

Njihove zahteve in težnje so danes več kot jasne. Naši najbolj zavedni politični borci že od prvega dne vstaje v Srbiji in Crni gori prav dobro vedo za koga, za kaj in zoper koga se borijo. Ta politična zavest je v preteklem letu zajela široke ljudske množice povsod in v vsakem kraju, po vaseh in mestih, na osvobojenem in neosvobojenem ozemlju. Ta politična zavest je danes živa. Reagira zoper fašizem in domača izdajstva in vsa stremi k naši sveti domovinski borbi.

Prav ta politična zavest, iz katere izvirajo težnje in zahteve naših narodov, je dala našemu narodnoosvobodilnemu gibanju v preteklem letu ves polet. Moč narodnoosvobodilnega boja in vojaški ter politični uspehi so prebudili zavest v množicah, neodvisno od tujih vplivov. Z enotno voljo zdaj uresničujemo naše narodne pravice. Narodne pravice z vsakim dnem vse bolj in močneje dobivajo svojo pravo vsebino. V današnjem domovinskem boju se izražajo tudi vse prikrite sile in tako tudi ta ljudska sila s svojimi pravičnimi naravnimi zahtevami. V narodnih zahtevah so izražene vse zahteve in težnje naših narodov. Pravica narodov je, da so edini nosilci in edini izvrševalci v svoji domovini. Uresničiti je treba resnično, pravo demokracijo, tako politično kot ekonomsko in socialno. Naro-

di si bodo sami krojili svojo usodo in zato je danes že jasno in nesporno eno: naši narodi hočejo živeti v federativno urejeni demokracijski skupnosti. Naši narodi so za uresničitev te svoje zahteve že opravili vse dogovore, ki so za to potrebni. Poleg uresničenega ljudskega prava imajo danes tudi sankcijo za varstvo tega prava. Narodnoosvobodilna vojska bo z orožjem v roki branila njihove pridobljene pravice. (Ploskanje). Pravo naših narodov je izvirno. Je samo naše. Ni nastalo na podlagi kompromisov, dogovorov, zaslug, podkupovanja in obdarovanja, temveč samo na podlagi boja in samo boja za nacionalnoosvoboditev. In glede na to tudi na podlagi politične zavesti, ki se je porodila najprej v vrstah borcev, potem pa med širokimi množicami.

Glede na vse povedano je AVNOJ, ki je ustanovljen kot najvišje splošno medstrankarsko politično telo, v mnogem ostal za dogodki, ki so se zgodili v preteklem letu. AVNOJ, kakršen je bil do danes, ne ustreza več sedanjim potrebam in težnjam naših narodov, pa tudi pridobljenim pravicam narodov ne. AVNOJ mora torej spremeniti svoj značaj v smislu spreminjanja v najvišji zakonodajni organ države oblasti, izvršni odbor AVNOJ pa mora spremeniti svoj značaj v smislu svojega spreminjanja v najvišji izvršilni organ državne oblasti naše domovine, v njeno vlado. To so, danes splošne zahteve ljudskih množic v vsej Jugoslaviji, vseh njenih narodov, ki si po pravici prizadevajo, da bi zagotovili in obvarovali sadove svojega težkega in krvavega osvobodilnega boja.

Iz vsega zgoraj povedanega sledi, da odloki, ki jih bo danes sprejel AVNOJ na podlagi teh ljudskih zahtev, ne bodo imeli nikarkršnega konstitutivnega, temveč samo deklarativnega značaja.

Poleg tega sledi tudi, da narode Jugoslavije lahko predstavlja samo AVNOJ in organi, ki iz njega izhajajo, kajti izšel je iz

IEZE uspešno v prvem polletju

NOVA TOVARNICA V VISKORŠI

Mikroelektronika v Beneški Sloveniji

»Polletni rezultati poslovanja delovne organizacije IEZE so dokaj ugodni«, poudarja član KPO delovne organizacije IEZE za finance in ekonomiko Jože Šurc, »bolj pa nas skrbi, kako bomo poslovali do konca leta, zlasti zaradi omejevanja uvoza, točneje deleža od deviznega priliva, ki bo ostal izvozniki«.

Iskrina industrija elementov je v letošnjih prvih šestih mesecih dosegla 59% načrtovane prodaje na domačem tržišču ter 45% načrtovanega izvoza.

Preračunano v odstotke gre za 39 oziroma 18 — odstotno porast v primerjavi z enakim obdobjem lani. V tem obdobju so dosegli natanko polovico letne naloge, dinamični plan so izpolnili 99 — odstotno, v primerjavi z lanskimi prvimi šestimi meseci pa se je proizvodnja povečala za 18%.

Gotovo bo tudi zanimivo, kako je tekla proizvodnja po posameznih temeljnih organizacijah Elementov v tem obdobju, še prej pa naj povemo, da kakšnih večjih problemov s preskrbljenostjo z reprodukcijskimi materiali ni bilo, ugodna pa je bila tudi pokritost z naročili na domačem tržišču, kjer so imeli nekaj več težav le v TOZD Upori.

ELEKTROLITI

Mesečni proizvodni plan so presegli za odstotek. Proizvodnih zmogljivosti niso imeli v celoti izkoriščenih, problem pa je bila predvsem preskrbljenost z re-promateriali. Na domačem tržišču bi lahko prodali več, prav tako pa bi lahko tudi več izvozili, če jim ne bi primanjkovalo naročil. Težava je predvsem v velikem deležu uvoženega materiala v izdelkih za izvoz ter v nizkih cenah, ki jih dosegajo na tujem. Letni izvozni načrt so uresničili 41 — odstotno.

FERITI

Mesečni plan so izpolnili 115, kumulativnega pa 106 odstotno. Ta kolektiv je treba pohvaliti tudi zato, ker kljub selitvi ni imel proizvodnih izpadov. Pri izvozu so imeli več problemov zaradi razdrobljenosti naročil. Izvozni načrt so uresničili 43-odstotno.

KERAMIČNI KONDENZATORJI

Mesečni plan so izvršili 129 odstotno, kumulativnega pa 108 odstotno. Z dobavo polizdelkov pri kondenzatorskem programu so plan dosegli, vključili so tudi nekatere izdelke iz dodatnega programa in to jim je omogočilo prekoračitev plana. Nekaj več problemov so imeli zato, ker jim Keramika ni dobavljala polizdelkov. Letni izvozni načrt so uresničili le 39-odstotno, osnovni problem pa je v tem, da s cenami niso konkurenčni na svetovnem tržišču.

KERAMIKA

S takšnimi stroji in v takšnih prostorih Keramika tudi ni mogla boljše poslovati: mesečni plan so dosegli 93 odstotno in so razen Uporov edini pod »stotico«, kumulativnega pa 81 odstotno. Probleme, ki pestijo ta kolektiv, tokrat ne bi ponavljali, pridružujemo pa se njihovim željam, da bi končno le dobili ustrezne prostore in normalne stroje. Tudi zato, da ne bi prepogosto poslušali neopravičenih kritik na njihov račun.

ISKRA — AVTOMATIKA

Marjan Ponikvar — dobitnik nagrade

Ob dnevu samoupravljanja, 23. juniju, je bila v hali B Gospodarskega razstavišča v Ljubljani slavnostna podelitev nagrad in priznanj v letu 1983 za dosežke pri razvijanju in krepitvi samoupravljanja. Hkrati z omenjeno prireditvijo je bila tudi otvoritev razstave inovacij, likovne ustvarjalnosti članov Društva likovnih samorastnikov in tekmovalni kovinarjev Ljubljane.

Predsedstvo mestnega sveta Zveze sindikatov Ljubljana je namreč na podlagi Sklepa o ustanovitvi in podelitvi nagrad in priznanj MS ZS za izjemne dosežke pri razvoju in krepitvi samoupravljanja, potrdilo predlog nagrad in priznanj, ki ga je v mesecu maju sprejela komisija za odlikovanja in priznanja.

Med približno 70 predlogi, ki so jih kot predlagatelji posredovale osnovne organizacije sindikata in TOZD, občinski sindikalni organi, mestni svet sindikatov, samoupravni organi v TOZD ter družbeno-politične organizacije in strokovna društva, je komisija izbrala 10 dobitnikov priznanj in pet nagradencev.

račun. Posredno izvažajo 20 odstotkov svojih izdelkov.

MAGNETI

Mesečni plan so dosegli 109 odstotno, kumulativni plan pa je bil za odstotek nižji. Kolektiv ima še precejšnje neizkoriščene zmogljivosti. V prvih šestih mesecih so izpolnili četrtno letnega izvoznega plana, večje uspehe pa pričakujejo v drugem polletju. Zaradi uvoznih re-promaterialov izvažajo le v primeru, če dobijo material v dodelavo.

ORODJARNA

Mesečni plan so dosegli 104 odstotno, prav za toliko pa tudi kumulativnega. Orodjarna ne izvažata.

POLPREVODNIKI

Mesečni plan so dosegli 111 odstotno, kumulativnega pa natanko 100 odstotno. Nekaj težav imajo pri uvajanju nove opreme, nadalje z oskrbo z domačim in uvoženim materialom, pa tudi izkoristek delovnega časa ni najboljši. Trboveljčani so uresničili 48% izvoznega načrta, ob tem pa je treba poudariti, da je to kar za 64% več kot v primerjalnem obdobju lani.

SEM

Tudi v SEM so presegli plan — mesečnega za 6%, kumulativnega pa za 4%. V izvozu se še niso uveljavili in so tudi pod lanskimi rezultati.

UPORI

V tem delu šentjernejske Iskre so mesečni plan dosegli le 81 odstotno, kumulativni pa je bil še za štiri odstotke nižji. Opozarjajo predvsem na probleme pri dobavah polizdelkov, neustrezno kakovost re-promaterialov, pa tudi na pomanjkanje naročil doma in v tujini. V prvih šestih mesecih so izvozni letni plan uresničili le 39-odstotno.

HIPOT

Mesečni proizvodni plan so dosegli 103 odstotno, kumulativni pa je bil za odstotek boljši. Nekaj težav imajo z kakovostjo re-promaterialov, vse napore pa nameravajo zdaj nameniti povečanju proizvodnje ter bližnji investiciji. Hipot je ena redkih temeljnih organizacij v IEZE, ki je polletni izvozni načrt uresničila 50-odstotno, čeprav ji primanjkuje konvertibilnih naročil.

INDUSTRIJSKA ELEKTRONIKA

Podobne rezultate kot v Hipot, gledano v odstotkih so dosegli tudi Iskraši v Kostanjevici. Največ problemov so imeli z dobavami domačih in zlasti uvoženih re-promaterialov. Prav zato bodo v prihodnje namenili več pozornosti proizvodnji tistih izdelkov, v katerih je vgrajenega manj uvoženega materiala. Zanimivo je, da so letni izvozni načrt uresničili 59 odstotno, skoraj ves izvoz pa gre na račun kooperacij s tujimi partnerji.

Dr

Beneška Slovenija je odročen, in neupravičeno tako oddaljen košček slovenske zemlje v zamejstvu, da nas sleherna vest o kakem novem obratu na tem hribovitem območju videmske pokrajine lahko samo razveseli. In ko sem tako pred nedavnim prebral v Primorskem dnevniku vest, da so 1. maja v tipanski občini, konkretno v vasi Viskorši, odprli nov obrat tovarne Mipot iz Krmina, ki je tako postal vzpostavljen oddelek ugledne slovenske istoimenske tovarne v Krminu pri Gorici.

Tovarna Mipot v Krminu obratuje že deset let in je nastala iz tehniškega, znanstvenega in kooperacijskega sodelovanja z Iskro ter predstavlja tako danes enega izmed pomembnih činiteljev na področju mikroelektronike v Italiji. In ne samo to. Nadaljnje tesno sodelovanje med Iskro in MIPOT nudi nove perspektive in nadaljnje sodelovanje znanstveno-tehniškega proizvodnega in tudi tržnega sodelovanja med obema partnerjema, eden izmed konkretnih sadov vsega tega pa je nedvomno tudi obrat MIPOT v Viskorši. Tako je tudi naj sodobnejša in naj zahtevnejša industrijska tehnologija prodrla v kraje slovenske Benečije, kjer so doslej poznali samo zaostalost, izseljevanje in s tem tudi dejansko propadanje teh območij.

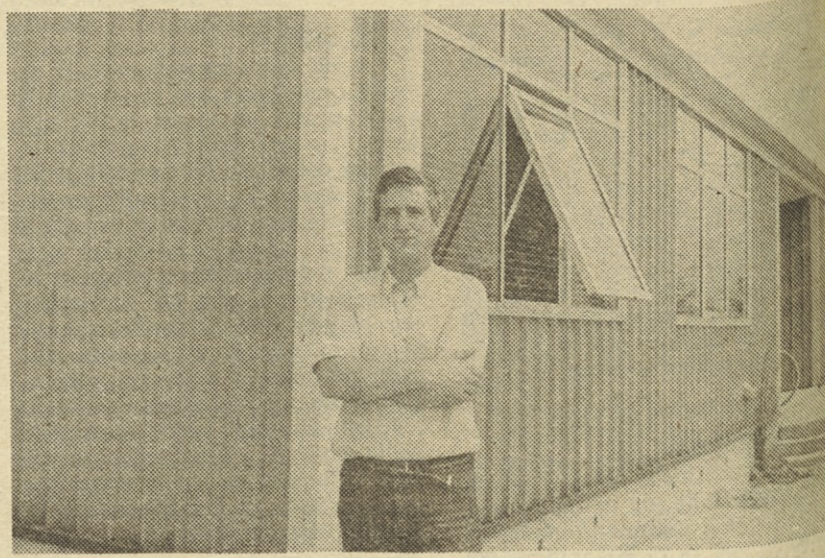
Obrat v Viskorši tako prinaša poleg najmodernejših industrijskih proizvodnje s področja mikroelektronike tudi nova delovna mesta v te pasivne in odročne kraje in vsekakor pomaga, zlasti še v prihodnje, da bodo marsikateri beneški Slovenci ostali doma in tako lahko našli ustrezno in stalno zaposlitev v domačih krajih.

Zato ni nič čudnega, če je med govorniki 1. maja v Viskorši tipanski občinski odbornik Elio Berra predvsem omenil težavne razmere, v katerih živi hribovsko in obmejno prebivalstvo, obsojeno na emigracijo, revščino in izgubo narodnostne istovetnosti. Po njegovih besedah je koncentracija bogastva in proizvodnje v nekaterih industrijskih središčih po vojni ustvarila široka, obubožana območja in najbolj dramatičen primer takšnega pojava so prav obmejni kraji Beneške Slovenije. In prav iz teh razmer je nastala pobuda nove demokratične občinske uprave v Tipani, ki ni varčevala moči in zagnanosti, da bi vsaj z enim samim konkretnim zgledom dokazala, da je razmere tod lahko in potrebno spremeniti. Zato predstavlja letošnji prvi maj za občino Tipano in seveda tudi za vas Viskoršo prelomnico, ki kaže vso voljo in hotenja nove in mlade občinske uprave v Tipani, je zaključil takrat svoja izva-

janja ob svečani otvoritvi novega obrata v Viskorši 1. maja letos vipavski občinski odbornik Elio Berra. Ko sem se pred kratkim mudil v tovarni MIPOT v Krminu sem hkrati izrazil tudi željo, da bi obiskal njihov obrat v Viskorši. Direktor MIPOT ing. Rado Starec je bil takoj za to in za vodnika in tolmača v Viskoršo mi je namenil vodjo proizvodnje v Krminu Luciana Feletiga, beneškega Slovenca, nekdanjega ekonomskega emigranta, ki je že sedem let zaposlen v MIPOT, prej pa je vrsto dolgih let delal kot tehnik v znani švicarski tovarni profesionalnih magnetofonov v bližini Ženeve.

Štiridesetletni Luciano Feletig je sedel za volan „katrce“ in odpeljala sva se iz Krmina proti kakih petdeset kilometrom oddaljeni Viskorši, ki leži visoko na pobočjih 1613 metrov visokega Velikega vrha, po katerem teče državna meja med Italijo in Jugoslavijo.

Ko sva zapustila pri Nemah furlansko ravnino in se začela vzpenjati po ovinkasti cesti skozi Krnahtsko dolino, sem se spomnil, kako sem bil zad-

Naš vodnik Luciano Feletig pred tovarno.

tovo zdaj, ko pišemo to reportažo, obratujejo. Tako izdelajo tod 6000 hibridov na mesec, ki odhajajo na zahtevno italijansko tržišče (ne pozabimo, da je v njih izključno Iskrino znanje), poleg tega pa v tem obratu za Iskrino Avtoelektriko iz Nove Gorice zmontirajo tudi 35.000 tranzistorjev na hladilno telo mesečno, kar je seveda tudi vse Iskrina lastna tehnologija.

Po ogledu obrata so nam vsi zaposleni v Viskorši zatrjevali, da so izredno veseli in zadovoljni, ker so našli ustrezno in lepo delo v domačem okolju. Zavedajo se, da brez pomoči matične tovarne v Krminu in seveda tudi Iskre, ne bi prodrla tako zahtevna tehnologija kot je mikroelektronika v tako zaostale, a lepe kraje Beneške Slovenije. Prav tod se je konkretno pokazalo, kako pomembna je pomoč iz matične dežele in to tehnološka in inovativna pomoč, ki jo lahko nudi samo takšna delovna in industrijska skupnost kot je Iskra.

Ko smo se poslavljali od s sonca obsijane in popotresne Viskorše, sem se ponovno spomnil svojega zadnjega obiska v tej vasi pred petnajstimi leti. Takrat sem bil zapisal: »V Viskorši smo najprej zavili v gostilno pri Štaku. Krčmarica Ileana, krepka, odrezava in zgovorna ženska pri štiridesetih letih, nas je bila zares iskreno vesela. V navalu njene prisrčnosti je bilo tudi nekaj robotosti in očitkov, češ, zakaj nas ni bilo tako dolgo v Viskoršo in vsi naši izgovori je niso mogli kaj preveč prepričati. Povabila nas je takoj na kozarec domačega vina in ob odprtem furlanskem ognjišču, na katerem je bolj tlel kot pa gorel kostanjev parji, nam je postregla še z domačo salamo in sirom.

Ko smo se tako izdatno poprti, nas je popeljala v vinsko klet, ki jo je izredno zanimivo in okusno preuredila v zares izjemen in nenavaden gostinski lokal. Ko smo vstopili v podzemeljsko klet, se nam je zazdelo, da nismo prišli v gostinski lokal, temveč v etnografski muzej. Po stenah, pod stropom in vse povsod so viseli ali pa bili postavljeni originalni leseni kmečki izdelki in orodje, od dragocenega lesenega kolovrata do cokel za teptanje zemlje, ki jim tod pravijo „žlicarji“. Presenetila nas je tudi litografija panorame Ljubljane iz 17. stoletja in na začudene poglede smo dobili odgovor, da so ji to sliko pustili v spomin fantje iz orkestra Kombo iz Ljubljane, ki so gostovali v tem njenem folklornem „nočnem lokalu“. Ko smo tako opazovali to folklorno „razstavo“ domače obrti in kmečkega orodja, se nikakor nismo mogli znebiti misli, da smo podobne predmete že videvali po kmečkih hišah Gorenjske, Dolenjske in Štajerske, da so ti tako neverjetno podobni in tako spet po svoje pričajo o slovenskem značaju teh krajev.

Težko smo se poslovlili od krčmarice Ileana, ki je hotela, naj na vsak način še ostanemo in z oblubo, da se bomo spomladi zagotovo vrili, nas je končno pustila.

Zapustili smo vas Viskoršo in pred cerkvijo, tik ob pokopališču, ugledali mogočno lipo, zopet znamenje slovenstva. Saj je znano, da je prav lipo kot drevo simbol Slovencev. Velikost in obseg lipe pa sta kazala, da gre za staro drevo in pojasnilo, da so jo bili zasadiли predniki prebivalcev Viskorše še v Napoleonovih časih.

Tako sem pisal o tej vasi pred petnajstimi leti. To pot nisem imel niti

bil sprejet tudi v ZK. Kot mladinec je veliko deloval v delovnih brigadah ter kot komandant dajal osebni zgled v delu in krepitvi tovarništva, bratstva in enotnosti.

V Iskri se je zaposlil 1955 leta. Ves čas je aktivno deloval v samoupravnih organih, sindikatu in komisijah ter mnogokrat v raznih akcijah, kot vodja ali član. Vsa svoja prizadevanja je usmeril na sprejemanje samoupravnih odločitev, ki so bile v interesu vseh delavcev. Pomemben delež je prispeval tudi pri razvoju narodne zaščite in krepitve družbene samozščite v temeljni organizaciji.

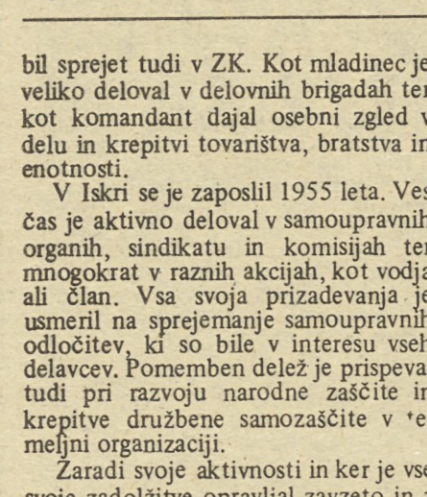
Zaradi svoje aktivnosti in ker je vse svoje zadalžitve opravljal zavzeto in z vso odgovornostjo, ki jo je spremljala osebna skromnost, je med delavci izredno priljubljen.

Ko smo ga obiskali v njegovi delovni sredini, v pločevinarni, kjer s še sedmimi delavci skrbi, da delo nemoteno, tekoče poteka, smo v pogovoru z njim dobili le še potrditev o njegovi zavzetosti, delovnih navadah, predvsem pa skromnosti. Vesel in ponosen je, da je prejel priznanje za svoje dolgoletno delo. In to ne s priseganjem na samoupravljanje, temveč z delom in ustvarjalnimi napore, ki jih je povezal s tovariši, sodelavci.

Luciano Feletig mi je podrobno razložil proizvodnjo v Viskorši in mi takoj na začetku povedal, da se bo tem petim zaposlenim tod pridružil še šesti delavec. Semkaj v Viskoršo prihajajo skoraj dokončani čipi iz Iskrine tovarne v Šentjerneju. Tukaj dodelujejo debeloplastne hibride in sicer jih vla-

Š. D.

Iz proizvodnje v Viskorši.

Med slednjimi je bil izbran tudi Marjan Ponikvar, delovodja v TOZD Avtomatske in varilne naprave, delavec organizacije Iskra-Avtomatika. V obrazložitvi, ki jo je podala osnovna organizacija sindikata omenjene temeljne organizacije, je zapisano, da se je Marjan takoj po vojni vključil v mladinsko organizacijo in že 1949. leta postal njen sekretar. Istega leta je

Vsakdo po svojih zmožnostih

Znano je, da sta bila letošnji junij in julij meseca, ko so najvišja pristojna družbeno, družbenoekonomska in družbenopolitična telesa organov oziroma organizacij v naši državi sprejela izredno pomembne dokumente in odločitve, ki naj bi odločilno vplivali na gospodarsko življenje pri nas, pa tudi na obnašanje vsakogar izmed nas, članov te samoupravne družbe. Javna občila so nam sproti omogočila, da smo obveščeni o vseh tekočih problemih in vprašanjih, ki so bila ta čas predmet največje pozornosti in temeljitih razprav na omenjenih ravneh organiziranosti današnje jugoslovanske družbe. To je seveda znano. Znano pa je tudi stališče, ki je prevladalo predvsem v junjskih razpravah in je v tem, da zdaj ne bi smeli še naprej ponavljati stare napačne, da bi o že sprejetih stališčih in usmeritvah vsesplošno, vsehprek ter kar brez konca in kraja le razpravljali ter — bi rekli — le mltili prazno slamo, temveč, da se bomo zdaj morali neizogibno lotiti nakopičenih gospodarskih, in ne le gospodarskih (!) problemov tako, da bomo v smeri nujnih sprememb tudi kaj odločilnega storili. Prevladalo je nesporno spoznanje in stališče, da je zdaj res že prav skrajni čas, ko sicer zadnja leta že kar nekam oguljeno pravimo, da »preidemo od besed k dejanjem« in ponovno uveljavimo prakso, ki je kot zakon veljala predvsem v partizanskih časih, kot izročilo pa je strnjeno v reku »rečeno—storjeno«.

Toda, »smo v ekonomski krizi«, pribijajoče ugotavljajo naša strokovno—znanstvena in družbeno—politično najbolj pristojna in najodgovornejša telesa v SFRJ, ko opredeljujejo naš sedanji družbeno—gospodarski trenutek. To skelečo misel nam brez ovinkarjenja omenjena telesa podajajo že kar na samem začetku besedila tako imenovanega »Sklepnega dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije«, ki je bil kot dokončen sprejet 8. julija 1983 in v celoti objavljen v našem dnevnem tisku.

Kot je znano, je komisija zveznih družbenih svetov za probleme ekonomske stabilizacije objavila kar petnajst separatnih gradiv, v katerih so obdelana posamezna področja družbenega življenja in določeni vidiki nadaljnega dolgoročnega razvoja pri nas. Izmed njih bomo tu povzeli nekatere pomembnejše misli le iz Sklepnega dela dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije.

V tem dokumentu je poudarjeno — kot vzrok sedanji ekonomski krizi pri nas predvsem dejstvo, da je le-ta posledica neuresničevanja družbenoekonomskega položaja delavcev v združenem delu, kakršen je določen v ustavi. Pri tem ne gre prezreti dejstva, da se naša družba gradi na zgodovinsko novih — socialističnih samoupravnih proizvodnih odnosih in je prav zato neprestano izpostavljena spremembam in usklajevanju med razvojem proizvodnih sil in produkcijskih odnosov. Zato je treba težnjo po stabilnosti združenega dela in celotne družbe razumevati tudi dinamično, to je kot neprestano prizadevanje za čim uspešnejši materialni razvoj, za nadaljnje dograjevanje in razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov v smeri strateških opredelitev družbe. Naš cilj, pravi omenjeni dokument, zato ne more biti obramba vsega doseženega in obstoječega, temveč je zgrajena dolgoročna strategija razvoja družbenih odnosov v resnici le poziv in pogoj za akcijo, da se sedanje gospodarsko stanje spremeni.

Poudarjeno je, da stabilizacijski program daje le prve pobude za bistvene spremembe in opozarja na poti, sredstva in metode za izhod iz sedanjega neugodnega ekonomskega položaja. Ta program naj bi torej le spodbudil in motiviral delavce, delovne

Mikroelektronika v Beneški Sloveniji

(Nadaljevanje s 4. strani)

Časa, niti namena poiskati krčmarice liane, saj se je v tem času to veliko spremenilo. Če sem takrat pozimi v Viskorši bolj otožno doživljal propadanje te slovenske vasi, potem sem bil zdaj, sredi visokega poletja, veliko bolj optimistično razpoložen. Mi-potov obrat v Viskoršah, mikroelektronika v Beneški Sloveniji in tudi lepota, pa popotresna obnova Viskorš, vse to je jasno pričalo in potrjevalo,

ljudi in občane ter organizirane socialistične sile za ustrezne akcije.

Čeprav je na nastanek neugodnega gospodarskega stanja pomembno vplivala tudi poslabšana celotna mednarodna situacija, in je za uresničenje sprememb potrebno poleg drugega tudi bolj ali manj boleče prestrojevanje, pa — kot je znano — omenjeni dokument gradi iskanje rešitev in poti naprej predvsem na politiki opiranja na lastne moči. S tem je mišljena sposobnost samoupravne družbe, da samostojno in pravočasno odloča o svojem nadaljnjem razvoju. V zvezi s tem je poudarjena potreba po vsestranskem varčevanju, samoodrekanje in ker najvišja stopnja odgovornosti, mobilnosti in organiziranja pri uresničevanju programa. Izjemno je poudarjeno spoznanje, da je ponovno treba uveljaviti delo in ustvarjalnost.

Možnosti za uspeh tega programa so v trajni opredelitvi delavskega razreda in delovnih ljudi za dosleden razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Samoupravna integracija družbenega dela in ustvarjanje ustavno opredeljenih pogojev je bistveni pogoj za izhod iz vseh oblik avtarkije, regionalne zaprtosti in omejenosti. Vsestranska integracija proizvajalcev na teh temeljih je pogoj za popolno in resnično enakopravnost narodov in narodnosti, republik in pokrajin, za utrđitev federalnega značaja jugoslovanske skupnosti in za vladajoči položaj delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v celotni socialistični samoupravni družbi. Delavec, ki odloča o dohodku postaja tudi dejanski nosilec odločanja o celoti družbene reprodukcije.

Za uspešen razvoj je nujno angažirati znanost kot najkreativnejši del teh sil in poživiti ter tako povečati njen prispevek pri reševanju nakopičenih problemov. Pri spreminjanju razmer imajo pomembno vlogo vse socialistične subjektivne sile v naši družbi, zlasti pa vodilni organi, dobro organizirana in strokovno podprta državna uprava, sposobni strokovni poslovodni organi in ustrezne strokovne službe, ki so pripravljene prevzeti večjo iniciativo, tveganje in odgovornost za pripravljanje in predlaganje vseh odločitev.

Do odločilnih sprememb na vseh pomembnih področjih more priti le, če bomo ustvarili pogoje, da bo delavec videl svoj obstoj in perspektivo v svoji organizaciji združenega dela in v vseh oblikah samoupravnega združevanja in povezovanja, v delitvi po delu in rezultatih (živega in minulega) dela, za katero se bo delavec boril, če bo zagospodaril in kolikor bo zagospodaril nad celoto dohodka in zlasti nad razširjeno reprodukcijo. Za doseg tega pa je bistveni pogoj ekonomska in razvojna politika in pogoji poslovanja, ki sinhronizirano delujejo v tej smeri.

Ne gre pozabiti, da imamo še vedno opraviti z velikimi ovirami, ki izvirajo iz nasprotujočih si interesov, ter s stariimi in tujimi pojmovanji nezdržljivimi s socialističnimi morali, samoupravnimi odnosi in realnimi pogoji. Zato bomo morali voditi še naprej idejno bitko za popolno obveščeno delavcev in vseh delovnih ljudi o ciljih, sredstvih in metodah akcije, demokratični boj mnenj, hkrati pa tudi za organiziranost in pripravljenost za uresničevanje odločitev. Za zagotovitev vsega tega nam bo potrebna politična enotnost akcije vseh socialističnih sil, združenih v SZDL s posebno odgovornostjo Zveze komunistov.

Na teh ugotovitvah, ocenah, zamislih in usmeritvah je zgrajen ves Sklepní del dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije, ki je sedaj že v veljavi. To pa pomeni seveda, da nas polno obvezuje za izvajanje. Njegovo uresničevanje bomo morali delavci in delovni ljudje zagotoviti — vsakdo prilagojeno specifičnim razmeram, zahtevam in pogojem v svojem delovnem in tudi življenjskem okolju, in sicer, VSAKDO PO SVOJIM SPOSOBNOSTIH!

Mak

ISKRA — AVTOMATIKA

Smernice za izdelavo akcijskega programa stabilizacijskih ukrepov

V četrtek, 14. julija je bil v prostorih Centra sistemov za avtomatizacijo skupen sestanek konference OOOZS delovne organizacije Avtomatika, sekretarjev OOOZK in predsednikov OOOZSM temeljnih organizacij in delovne skupnosti. Namen sestanka je bil, da bi se predstavniki družbeno-političnih organizacij in prek njih vsi delavci delovne organizacije seznanili s smernicami za izdelavo akcijskega programa stabilizacijskih ukrepov in opredelili njihovo vlogo pri spremljanju in izvajanju programa.

Na predlog poslovodnega odbora Avtomatike so kolegij direktorjev TOZD, finančni odbor in delavski svet delovne organizacije sprejeli sklep, da se izdela in sprejme za vsak subjekt akcijski program stabilizacijskih ukrepov za poslovanje v drugem polletju oziroma do konca tekočega leta.

Akcijske programe je potrebno izdelati do 15. avgusta in jih do konca omenjenega meseca na delovnih svetih TOZD in DSSZ tudi sprejeti. Kot nosilci akcije in odgovorne osebe so bili imenovani poslovodni organi TOZD in DSSZ, ki bodo programe pripravili ob strokovni pomoči plansko-ekonomskega področja delovne organizacije in planiranja v TOZD.

Glede na to, da sta analiza poslovanja za prvi kvartal in ocena za prvih šest mesecev pokazali, da je v Avtomatiki zaradi sprememb pogojev gospodarjenja, vključno s subjektivnimi momenty, prišlo do neuklajenosti materialnih tokov, padanja akumulativnosti in povečanja nelikvidnosti, morajo programi vsebovati predvsem naslednje skupine ukrepov:

1. Zmanjšanje zalog gotovih izdelkov, ki zagotavlja znižanje zalog gotovih izdelkov do konca avgusta na planske ravni. To je operativna naloga, ki jo realizira TOZD Trženje,

2. Zmanjšanje zalog reprovromateriala na planski nivo do konca septembra. To je operativna naloga, ki jo izvaja TOZD materialne proizvodnje oziroma temeljna organizacija, ki ima zaloge reprovromateriala,

3. Zagotoviti dvakrat na mesec podatke, oz. izdelati pregled o stanju terjatev (1. in 15. v mesecu), ki naj omogoči TOZD Trženju in PFS izterjavo odprtih terjatev. To morajo zagotoviti računovodje in vodje saldakov.

4. Limitiranje nabave, ki ima za osnovo plan nabave, zaloge in naročila (nabavna) do konca leta. Limite izdela PFS in jih sprejme finančni odbor, TOZD in nabavne službe morajo nabavljati, oz. sprejemati material v okviru teh limitov,

5. Ukrepi za povečanje realizacije, racionaliziranje nabave in proizvodnje in zmanjšanje stroškov.

Prvi štirje ukrepi so takšne narave, da zahtevajo takojšnjo realizacijo in na osnovi sprejetih sklepov PO razširjenega kolegija direktorjev, finančnega odbora in delavskega sveta DO, so dolžni nosilci takoj pristopiti k realizaciji teh ukrepov.

Peti ukrep pa ima namen zagotoviti povečanje realizacije in zmanjševanje stroškov, uskladičenje materialne tokove in odpravi nesorazmerja, ki so nastala v prvem polletju posebej med realizacijo in porabo. V prvem polletju po oceni, ki je bila izdelana v PFS plan porabe (odhodki) je realiziran 60 %, plan realizacije (prihodkov) pa 42 %. Nesorazmerje je za cca 20 % in v kolikor v drugem polletju ne uskladimo teh tokov, bi prišlo do hudih motenj v poslovanju.

Zato je potrebno izdelati operativne plane po mesecih do konca leta in sicer:

1. Prodaja
— domača
— izvoz
2. Proizvodnja
3. Nabava
— uvoz
— domači trg
4. Zmanjševanje zalog
— gotovih izdelkov
— nedovršene proizvodnje
— reprovromateriala
— odprodaja nekurantnih zalog.

Prodaja mora pri izdelavi operativnih planov upoštevati zaloge gotovih izdelkov in proizvodne možnosti glede zalog reprovromateriala in nedovršene proizvodnje.

Proizvodnja mora glede na obseg zalog reprovromateriala in nedovršene proizvodnje izdelati mesečne plane glede na obseg in vrsto reprovromateriala, ki je na zalogi, ki je že naročen in ni možno reprogramirati ali stornirati naročil in glede na obseg in vrsto nedovršene proizvodnje in možnosti njenega kompletiranja.

Operativni plan nabave do konca leta mora tudi biti po mesecih, treba

S skupnega sestanka predstavnikov DPO.

je ločiti uvoz od nabave na domačem trgu. Pa plan vsebuje nabavo za proizvodnjo do konca leta in mora izhajati iz zalog reprovromateriala, ki ga:

- že imamo v skladiščih
- materiala, ki je na poti
- naročenega materiala, ki pride v proizvodnjo do konca leta in materiala za kompletiranje proizvodnje, ki bo realizirana do konca leta.

Mesečni operativni plan zmanjševanja zalog mora po mesecih do konca leta opredeliti s številkami za koliko bomo zmanjšali vrednost zalog v posameznih mesecih. Pri tem moramo upoštevati porabo obstoječega materiala, vrednost materiala, ki bi prispel, odprodajo, odpise in podobno.

ISKRA — AVTOMATIKA

Doma izdelana naprava za potrebe Iskrine proizvodnje

V TOZD Sestavni deli in delovna sredstva delovne organizacije Avtomatika so pred dobrim letom za lastne potrebe naredili briketer-napravo za stiskanje briket iz feroplastične mase. Z inovacijsko izboljšavo, ki sta jo predlagala Marjan Grčar in Miro Zupet, so prešli iz ročne na avtomatsko izdelavo briket in sicer s pomočjo elektrokrmilnega sistema, ki ima sestavljen program po zaporedju potrebnih operacij.

Inovacija je omogočila izredno skrajšanje izdelovalnega časa, boljše pogoje dela (ročni posip je bil počasen in zdravju škodljiv) in sprostitve zmogljivosti. Naprava je narejena izključno iz domačega materiala. Prav tako je krmiljenje stroja izdelano iz elementa proizvodnega programa temeljnih organizacij Avtomatike in rezultat domačega znanja.

Glede na njeno namembnost, širino uporabe, se je kmalu ponudila tudi možnost za prodajo in sicer trboveljski TOZD Polprevodniki. Zanj naj bi na Savski cesti izdelali tri briketerje, ki bi jih v Polprevodnikih uporabljali za izdelovanje briket iz epoksidnih smol.

Ker pa le-te vsebujejo substanco na osnovi silicija, ki daje smoli večjo trdoto, so morali napraviti temu ustrezno prirediti, ne da bi se pri tem spremenil obstoječi princip delovanja. Briketerje so v prvi polovici julija, kot je bilo dogovorjeno, s kupcem naredili in izročili uporabniku. V mesecu avgustu, ko se bodo zaključili kolektivni dopusti pa jih bodo spustili v pogon.

Iz izkušenj, ki jih imajo v Sestavnih delih, kjer naprava obratuje neprekinjeno, izhaja, da do sedaj zastojev ali motenj in okvar ni bilo. Potrebno je bilo le tekoče vzdrževanje.

Morda za marsikoga še zanimiv podatek: hkrati z omenjenimi tremi briketerji so v temeljni organizaciji Sestavnih deli in delovna sredstva, da bi prihranili na času in dobavi reprovromateriala, izdelali še eno takšno napravo. Zato pozivamo katerokoli od organizacij združenega dela, ki bi jo lahko vključila v svoj strojni park in jo uporabila za izboljšavo proizvodnega pro-

Poleg ukrepov za povečanje realizacije in zmanjševanje zalog, oz. usklajevanje materialnih tokov je potrebno posebej analizirati stroške in ugotoviti (ne po mesecih, temveč za drugo polletje), katere stroške in za koliko je možno odpraviti, oz. jih zmanjšati do konca leta.

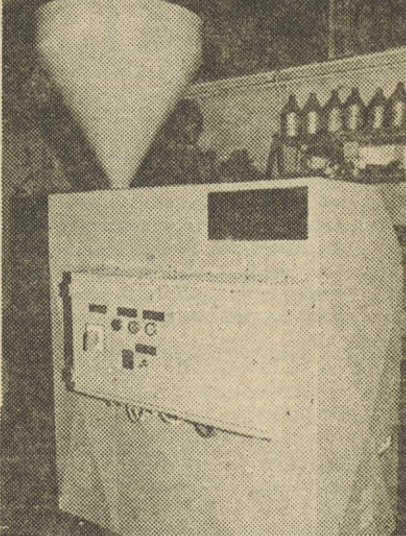
Ta akcijski program stabilizacijskih ukrepov za uskladičenje materialnih tokov, realizacije in porabe (odhodkov in prihodkov) in zagotovitev višjega dohodka v drugem polletju, mora biti konkreten in mora vsebovati:

- kaj, kako, kdo in do kdaj
- mora biti s številkami ovrednoten

— mora biti v pisni obliki in ga — mora sprejeti DS TOZD, oz. delovna skupnost.

Ukrepi morajo biti tako zastavljeni in tako usmerjeni, da poiščemo vse notranje rezerve, vse notranje resurse za najbolj optimalno gospodarjenje v letu 1983.

To so osnovne ali glavne usmeritve za izdelavo ukrepov, kar pa ne pomeni, da glede na specifičnost in problematiko posameznih subjektov ni možno vgraditi še drugih elementov, oblik in tudi področij aktivnosti. Vsekakor pa mora to biti konkretno in ovrednoteno s številkami, posebej pa morajo biti jasno opredeljene aktivnosti, roki in nosilci za doseganje usklajenih mesečnih števil, oz. rezultatov do konca leta.

Eden izmed briketerjev, kakršnega so izdelali v TOZD Sestavnih deli in delovna sredstva DO Avtomatika tudi za Polprevodnike v Trbovljah.

česa, naj se oglasi na Savski cesti 3 v TOZD Sestavnih deli in delovna sredstva.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam iz TOZD TSD za darilo in jim želim še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Lovro Urbanec

Razgovor z Markom Živcem, vodjo oddelka za organizacijo v Bil

V razgovoru za naše glasilo smo v prejšnji številki objavili splošno predstavitev del in vloge tega oddelka v Bil. V današnji številki pogovor nadaljujemo s tem, da se bomo zaustavili ob problematiki in rešitvah že konkretnih projektov, ki jih je izvajal ta oddelk. Ob tem se bomo pogovorili z Markom Živcem tudi o nekaterih projektih, ki so še v teku, pomembni pa so za vso SOZD Iskra.

Trenutno je v našem oddelku osem zaposlenih, katerih angažiranje v okviru SOZD Iskra predstavlja okrog 50 % njihovih zmogljivosti. Do sedaj smo v Iskri delali največ na konkretnih nalogah organizacije priprave proizvodnje, pri čemer smo imeli možnost zajeti vse tipe proizvodnje, od redne ponavljajoče se proizvodnje še neznanega naročnika, do enkratnih delovnih procesov za znanega naročnika. V to drugo skupino štejemo tudi kompleksne naloge inovacijskega značaja.

Za boljše predstavo o našem delu naj navedem dva primera naših posegov v Iskrine delovne organizacije. Ena izmed prvih akcij v okviru SOZD Iskra je bila reorganizacija priprave proizvodnje v eni od proizvodnih DO, ki serijsko proizvaja zelo širok spekter končnih proizvodov. S posnetkom obstoječega stanja smo ugotovili, da je organizacija priprave proizvodnje formalno na dokaj visoki ravni. Služba za pripravo dela je bila kadrovsko dovolj močna, imeli so uvedeno in tudi uporabljali so vso operativno delovno dokumentacijo, ki jo predpisuje strokovna literatura.

Kljub temu pa so imeli pri tekočem delu velike probleme, za katere smo ugotovili, da so jih povzročali predvsem:

- neustrezna metodologija planiranja, ki je bila povsem podrejena željam prodaje in ni upoštevala omenjenih možnosti proizvodnje

- neurejene relacije med službami nabave, tehnologije in operative, ki so povzročale velike motnje v pripravi in izvedbi proizvodnje in

- izredno slabe baze podatkov, ki so podlaga delovni dokumentaciji, kot so časovni in materialni normativi, proizvodne kapacitete, stanje realizacije delovnih nalogov v proizvodnji, stanje zalog v skladiščih in podobno.

Zato smo v naše napore spremenili predvsem v odpravljanje navedenih pomanjkljivosti, pri čemer smo skušali v čim večji meri vključiti tudi ustrezne strokovne službe iz DO. Za izvedbo akcije smo organizirali projektne tim, ki je bil sestavljen iz sodelavcev DO in naših delavcev. V okviru tima je bila naloga naših sodelavcev predvsem načrtovanje, strokovno namenjanje in koordinacije celotnega projekta, sodelavci DO pa so se vključevali kot posredovalci strokovnih informacij, izvajalci posameznih parcialnih nalog ter arbitri pri odločanju v posameznih fazah projekta. Podrobneje je bil princip sodelovanja

nja v timu opisan v prvem delu intervjuja.

Celoten projekt je trajal cca 18 mesecev, njegove rezultate pa bi lahko razdelili v dva dela. Na eni strani smo neposredno izboljšali proces priprave in realizacije proizvodnje, s tem da smo vzpostavili manjkajoče in izboljšali obstoječe segmente baze podatkov, zlasti obvladovanje kapacitet in spremljanja DN v proizvodnji, izdelali ustrezno metodologijo planiranja z rokovnikom mesečnega plana ob upoštevanju kapacitet ter definirali in ustrezno razmejili vsebino dela priprave proizvodnje med vse udeležene službe. Po drugi strani pa smo posredno vplivali na izboljšanje poslovnih rezultatov DO, saj se je po zaključku akcije v primerjalnem obdobju nekaj mesecev zmanjšal obseg nedokončane proizvodnje kar od 30 do 65 % po posameznih proizvodnih enotah. S tem se je povečala pretočnost proizvodnega procesa, tako da se je zadrževanje DN v proizvodnji zmanjšalo od nekdanjih 6 na največ 2 meseca za iste tipe proizvodov. Povečala se je zanesljivost planiranja, saj se je struktura realizirane proizvodnje za cca 50 % bolj približala planirani. Izboljšala se je tudi kvaliteta dela vseh, ki se kakorkoli vključujejo v izpolnjevanje vsebine delovne dokumentacije, tako da smo v primerjalnem obdobju ugotovili 2 do 3 krat manj napak kot pred našim posegom.

Poleg organizacije priprave za redne, ponavljajoče se procese pa smo se do sedaj večkrat vključili tudi v organiziranje enkratnih procesov, katerih priprava zahteva določene specifične pristope.

Tako smo se v eni od temeljnih organizacij v Iskri vključili v organizacijo njihovega razvojno-raziskovalnega dela s ciljem doseči čim večjo zanesljivost planiranja teh nalog ter skrajšanje izdelavnih rokov. Za uspešno izvršitev naloge smo morali najprej čim bolj podrobno spoznati celoten delovni proces v vseh fazah, od idejne zasnove do realizacije poskusne proizvodnje ter ga zapisati v obliki posebnega razvida del in nalog. Pri tem razvidu smo vzeli za vzgled nekatere rešitve iz tehnične dokumentacije. Po istem principu, kot se tvori sestavnica končnih izdelkov, smo izdelali strukturo vseh nalog, ki tvorijo RR proces. Na ta način smo dobili okrog 500 nalog v petih različnih nivojih razčlenitve, katere je bilo potem možno poverjati posameznim izvajalcem. Vsako od nalog smo opredelili z vrsto podatkov, kot so vsebina naloge,

nivo vključevanja v RR proces, pričakovani izhod, zahtevni vhod, zahteve za potencialnega izvajalca itd.

Ta zapis nam je v nekem smislu predstavljal osnovno »tehnologijo« RR dela v tej TOZD. Z njegovo pomočjo smo potem lahko načrtovali konkretne RR naloge, pri čemer smo se dosledno držali projektnega principa. To se pravi, da je vsaka RR naloga dobila obliko projekta s konkretno določenim končnim ciljem, strukturo aktivnosti, potrebnih za doseg tako končnega kot tudi vseh etapnih ciljev ter nosilec projekta na osnovi razvida in konkretnih podatkov RR nalog. Poleg vsebine samih aktivnosti so bila definirana tudi pričakovanja glede kvalitete, rokov in stroškov, konkretni izvajalci posameznih aktivnosti ter njihova stimulacija v odvisnosti od konkretno doseženih rezultatov dela.

Taka metodologija pristopa k organizaciji RR dela, v celoti še ni preverjena. Trenutno jo preizkušamo na nekaj RR nalogah, katerih izvedba je bila organizirana po opisanem principu. Prve od njih bodo predvidoma končane v jeseni tega leta. Sele takrat bo možno nedvoumno odgovoriti, ali smo s tem pristopom dosegli cilje, zastavljene ob začetku sodelovanja. Že zdaj pa lahko rečemo, da smo s takim razvidom del in nalog ustvarili koristen pripomoček, ki tudi laiku omogoča precej globok vpogled v vsebino dela RR področja in omogoča objektivnejše planiranje in zasledovanje izvajanja celotnega spektra RR nalog, ki se lahko pojavijo v tej TOZD.

Zaradi omejenega prostora ni možno navajati nadaljnjih primerov, čeprav bi lahko v marsikaterem lahko našli kaj zanimivega za bralce Iskre. Zato bi na koncu želel samo še poudariti, da je interes našega oddelka in seveda tudi TOZD, da bi povečali naše angažiranje v okviru SOZD Iskra iz naslednjih vzrokov:

kljub razmeroma visoki tehnični in organizacijski ravni, če jo primerjamo s povprečjem panoge, je v posameznih OZD vrsta pomanjkljivosti organizacijskega značaja, ki ne zahtevajo dragih posegov, prinesli pa bi lahko neizmerno velike učinke.

Kadrovska zasedba v SOZD je sorazmerno dobra, zato je velika verjetnost, da bodo posamezne OZD uvedene rešitve znale učinkovito uporabljati in naprej razvijati.

Zaradi relativno močne povezanosti posameznih OZD znotraj SOZD, ki pa mora v perspektivi postati še močnejša, je možno posamezne načrtno zbirane podatke uporabljati večkrat, s čimer se skrajšujejo posnetki obstoječega stanja in zmanjšujejo stroški našega dela.

Poleg tega je naša želja, da bi se v okviru angažiranja v Iskri povečala udeležba konkretnih nalog, pri katerih so jasno izraženi cilji in rezultat naloge ter konkretni naročnik pa tudi razmejitev odgovornosti med nami in naročnikom pri doseganju planiranih ciljev.

Mara Ovsenik

TOZD ELEKTROMOTORJI, ŽELEZNIKI

»Visoka sezona« za vzdrževalce je med kolektivnim dopustom

»Za vzdrževalce ni kolektivnih dopustov. Medtem ko se eni znojijo na morju in se drugi hladijo v senci, moramo mi kar pošteno zagrabiti za delo,« nam je v začetku pogovora dejal Maks Gasar, vodja vzdrževanja v Tovarni elektromotorjev v Železnikih.

»Dela je preveč, da bi ga lahko v celoti opravili samo med kolektivnimi dopusti, vendar poskušamo storiti kar največ in pri tem hkrati upoštevati, da smo tudi vzdrževalci samo ljudje, ki kdaj pa kdaj potrebujejo dan, dva oddiha. Seveda poleti, ko je za naše delo najlažje, na dopust skoraj ni mogoče misliti. Vzdrževalci smo zato prisiljeni jemati proste dneve, kadar pač nanese priložnost, dostikrat pa se tudi zgodi, da v vsem letu dopusta ni bilo mogoče v celoti izkoristiti. Vendar z dobro voljo tudi to uredimo.«

Dela, ki jih morate opraviti, medtem ko v vročih poletnih dneh tovarniški prostori samevajo, načrtujete vnaprej. Kaj boste, npr., postorili letos?

»Pripravili smo si kar obsežen seznam nujnih del. V livarni bomo opravili generalno popravilo električne napeljavne, ki ni več zanesljivo delovala in je samo srečno naključje preprečilo nesrečo. Popravili bomo tudi slabo tes-

njenje pri vodih dušika, ki nam že dva meseca uhaja, lotili pa se bomo tudi stiskalnic, očistili ventilatorje in luči. Pri avtomatskih stiskalnicah bomo očistili transporterje, to je delo, ki ga opravimo vsako leto. Veliko dela nas čaka v proizvodnji, kjer bomo opravili srednji remont na stružnem avtomatu, vgradili bomo daljinske in dvoročne priprave za vklopjanje stiskalnic, popravili bomo suport na avtomatu Strohman, in opravili še vrsto drugih posegov.

Tudi v montaži bomo morali pošteno poprijeti, da bomo uspeli pravočasno odstraniti vse napake na strojih, popraviti montažne linije, očistiti navijalne stroje, balansirke in še marsikaj drugega. V toplotni postaji pa bomo vgradili nov kalorimeter in poskrbeli za temeljito čiščenje.«

Je za dela med kolektivnim dopustom potrebna celotna ekipa vzdrževalcev?

»Zaradi premišljeno sestavljena delovnega načrta, ki omogoča da vsakdo ve, kaj mora storiti, ni praktično nič časa izgubljenega. Tako lahko opravimo najpotrebnejša dela, ki jih že naprej določimo, s približno dvema tretjinama celotne ekipe, s približno tridesetimi ljudmi.«

S. Fleischman

Višina povračil stroškov za opravljanje določenih del in nalog

Na podlagi SaS o enotnih osnovah in merilih za izplačila povračil stroškov delavcem, ki so jih imeli v zvezi z opravljanjem nalog v SOZD Iskra ter na osnovi družbenega dogovora o skupnih osnovah za povračilo stroškov, so bili stroški za povračilo po podatkih Zavoda za statistiko in Republiške skupnosti za cene za drugo trimesečje 1983 naslednji:

1. Povprečno ugotovljeni stroški za dnevnice (stroški za prehrano) (po 5. čl. SaS) znašajo:
  - cela dnevnic nad 12 ur 759,00 din
  - polovična dnevnic nad 8 do 12 ur 403,00 din
  - znižana dnevnic od 6 do 8 ur 289,00 din
2. Povprečni stroški za prenočišče v hotelu B kategorije (po 6. čl. SaS):
  - po priloženem računu 578,00 din
  - brez računa največ 40 % 312,00 din
3. Službena potovanja v tujino (po 7. čl. SaS) v skladu z Ur. listom SFRJ 37/15. 7. 1983.
  - 4. Kilometrini (9. čl. SaS) — pavšalni znesek za prevoženi kilometer z avtomobilom srednjega razreda:
    - za 15.000 km letno 10,00 din
    - za 20.000 km letno 9,20 din
    - za 25.000 km letno 8,70 din
  - 5. Stroški za ločeno življenje (14. čl. SaS):
    - stroški za stanovanje največ 5.200,00 din
    - stroški za prehrano največ 6.830,00 din

Pogoji za oblikovanje cen do konca I. 1983

I. UVOD

V celotnem obdobju od 29. 7. 1982 do 26. 7. 1983 je veljal odlok o najvišji ravni cen za vse proizvode in storitve, oz. »zamrznitev cen«, ki ni dopuščal realnega in normalno potrebnega usklajevanja cen v reprodukcijskih povezavah, še posebej pa cen za izdelke končne porabe. S politiko cen za letošnje leto je bilo dogovorjeno, da je potrebno obstoječi režim »zamrznitev cen« čimprej zamenjati z svobodnejšimi načini usklajevanja cen. Statistično prikazovanje rasti cen v času »zamrznitev« kaže na neustreznost in neučinkovitost tega načina reševanja cenovnih problemov, saj so cene v tem obdobju kljub vsemu porasle za več kot bi smele glede na resolucijske opredelitve, dejanska rast cen pa je še večja od statistične.

Porast cen v osnovnih segmentih v SFRJ kaže naslednja preglednica:

	obdobje VIII-XII 82	obdobje I-VI 83	skup. rast v obd. VI 83, VIII 82
industrijski izdelki	8,2 %	14,8 %	24,2 %
drobnoprod. cene	9,6 %	17,9 %	29,2 %
cene storitev	3,6 %	18,0 %	22,2 %
življen. stroški	9,4 %	20,6 %	31,9 %
elektroindustrija	2,2 %	6,5 %	8,8 %
črna metalurgija	20,0 %	35,3 %	62,4 %
barvna metalurg.	2,5 %	25,2 %	28,3 %
bazni kemični izd.	10,4 %	16,7 %	28,8 %

Tako veliko rast cen v času »zamrznitev« smo dosegli, delno s pojavom novih izdelkov v predelovalni industriji, v surovinskih panogah pa poleg že izvršenih legalnih povečanj z odobritvijo Zveznega izvršnega sveta, še z »ilegalnimi« povečanja skozi doplačila za »kvaliteto«, »fiksne dimenzije«, »ateste«, itd.

Gledano samo obstoječa cenovna gibanja je jasno upravičena ocena vladnih organov, da bi cene ob sprostitvi »vzplamtele kot slama«, zato je zdaj že za nami tudi tako dolgo in utrjavajoče obdobje usklajevanja raznih variant sprostitve cen, po katerem sta končno obveljala le dva načina oblikovanja cen — potrjevanje in spremljanje cen, ob hkratnem vračanju pristojnosti družbene kontrole cen za posamezne skupine izdelkov v republike, pokrajini in občine.

Sprejeti so bili, in v Ur. listu SFRJ, št. 39 z dne 25. 7. 83 objavljeni naslednji predpisi:

1. Odlok o proizvodnih in storitvah iz pristojnosti republik, pokrajin in občin, za katere morajo organizacije združenega dela pošiljati cenike v potrditev (v nadaljevanju Odlok o potrditvi cen iz republiške pristojnosti);

2. Odlok o najvišji ravni cen določenih proizvodov in storitev ter o proizvodih in storitvah iz pristojnosti federacije, za katere morajo organizacije združenega dela pošiljati cenike v potrditev zvezni skupnosti za cene (v nadaljevanju Odlok o potrditvi cen iz zvezne pristojnosti);

3. Odlok o proizvodih in storitvah iz pristojnosti federacije, za katere morajo organizacije združenega dela pošiljati zaradi spremljanja Zvezni skupnosti za cene

(ZSZPC) obvestila o cenah (Odlok o spremljanju).

V Ur. l. SRS, št. 25 z dne 21. 7. 83 pa je bil tudi že objavljen ustrezen sklep o proizvodih in storitvah iz pristojnosti republike in občin, za katere se morajo Republiški skupnosti za cene (RSZC) in občinskim skupnostim za cene pošiljati obvestila o cenah zaradi spremljanja (v nadaljevanju sklep o spremljanju cen).

Z navedenimi predpisi je torej vzpostavljena približno enaka pravna osnova za oblikovanje (spreminjanje) cen, kot je bila uveljavljena že lani pred »zamrznitvijo« vseh cen, le postopek za uporabo vseh načinov oblikovanja cen je še bolj zapleten in nejasen; oz. postavljeni so novi pogoji, katerim morajo zadostiti OZD v primerih potrebe po povečanju cen, da bi to povečanje tudi lahko dosegli oz. uveljavili. Tako kakšne »sprostitve« cen, oz. oblikovanja cen po tržnih zakonitostih do konca tega leta ne moremo pričakovati. Ostaja še doberšen del administriranja, ki pa je zapleteno zaradi nekaterih nedorečenih zahtev v teh novih predpisih, o katerih govorimo v nadaljevanju.

II. NAČIN OBKLOVANJA CEN DO KONCA LETA

Novi predpisi, ki so stopili v veljavo 22. 7. in 26. 7. 83 torej omogočajo:

1. oblikovanje cen pri pristojnih družbenopolitičnih skupnostih kot so bile uveljavljene pred »zamrznitvijo« 29. 7. 1982.

2. ponovitev vseh že izpeljanih usklajevanj, ki so bila do sedaj opravljena na zvezni ravni, če skupnosti za cene ne bodo upoštevale tega že opravljenega dela, oz. sledi dopolnitev teh gradiv v skladu z zahtevami točke 3 in 4 tega zapisa, razen za tiste izdelke za katere so bili že oblikovani predlogi odlokov za ZIS na Svetu ZSZPC 3. 6. 1983 in za katere se bodo cene uveljavile oz. lahko uporabile po preteku 30 dni od uveljavitve odloka na zvezni ravni, v Sloveniji pa v skladu z dogovorom na Svetu RSZC že teče uveljavitev novih cen.

3. povečanje cen je smiselno začeti in uveljavljati le za tiste domače izdelke, kjer so cene pod ravni izvoznih ali uvoznih cen, pri čemer se kot izvozne, oz. uvozne cene raču-

najo neto ustvarjene cene v obdobju zadnjih treh mesecev na pariteti jugo meja brez stimulacij in carin ter vseh drugih oprostitev, oz. dajatev.

4. kadar so izpolnjeni pogoji iz prejšnje (3) točke je pred predložitvijo cenikov v potrditev, oz. v spremljanje pristojni skupnosti za cene potrebno doseči in sprejeti še ustrezni samoupravni sporazum ali družbeni dogovor s kupci — potrošniki izdelkov, po katerem se kupci — potrošniki strinjajo s predlaganimi cenami.

Vidimo torej, da se novi pogoji, ki jim morajo OZD zadostiti pri povečanju cen nanašajo tako na oba odloka o potrditvi cen (zvezna in republiška pristojnost) kot tudi na zvezni Odlok o spremljanju cen in republiški Sklep o spremljanju cen. Obveznost, postopati v skladu z določili 6., oz. 4. točke Odlokov o potrditvi cen tudi pri spremljanju cen namreč izhaja iz zadnjega odstavka navedenih točk v teh Odlokih, zato ta obveznost pri Odloku, oz. Sklepu o spremljanju cen ni izrecno navedena. Tako torej vsi štirje dokumenti postavljajo enake zahteve po opravičenosti kot tudi po proceduralnem postopku za možne spremembe (povečanja) cen, ki se bodo opravile v obdobju do konca tega leta.

Posebnost Odlokov o potrditvi cen je tudi v tem, da je ZIS te Odloke sprejel, ne samo za zvezno, temveč tudi za republiško pristojnost, vendar po predhodnem soglasju Izvršnih svetov republik in pokrajin in tako zagotovil identičnost teksta Odloka o potrditvi cen za republiško, pokrajinsko in občinsko pristojnost in za vse pristojne družbenopolitične skupnosti. Nadaljnja posebnost je v tem, da Odloki o potrditvi cen ne vsebujejo rokov v katerih mora pristojna skupnost potrditi (ali zavrniti) cen, temveč se upošteva 60 dnevni zakonski rok. Odlok o spremljanju in Sklep o spremljanju pa določata, da je treba cenike poslati v spremljanje 30 dni pred njihovo uporabo.

V tem času lahko torej pristojna skupnost za cene ugotovi upravičenost predlaganih sprememb cen ali tudi obratno — neupravičenost — ter o tem izda ustrezen dokument, oz. če so predlagane cene usklajene s predpisi in tekočo politiko cen ni potrebno izdati posebnega dokumenta — odločbe.

III. PRIMERI ZA KATERE NI POTREBEN PREDPISANI POSTOPEK V SKUPNOSTI ZA CENE

Navedeni postopki odpadejo pri oblikovanju cen proizvodov in storitev, kar pomeni, da se cene svobodneje oblikujejo v naslednjih primerih:

1. Kadar so cene oblikovane na osnovi samoupravnega sporazuma o cenah, ki ga v okviru Gospodarske zbornice Jugoslavije sklenejo vse samoupravne organizacije in skupnosti — proizvajalci, oz. izvajalci storitev ter vse samoupravne organizacije in skupnosti — potrošniki, oz. uporabniki teh proizvodov in storitev, vendar pod pogojem, ko ustreza SZC oceni, da so cene iz sporazuma oblikovane v skladu z določeno politiko cen, merili za oblikovanje cen iz zakona in v skladu z določbami 6., oz. 4. točke Odlokov pod 2).

2. Znotraj SOZD in DO kadar si TOZD medsebojno prodajajo izdelke v reprodukcijski porabi v skladu s 13. čl. zakona o cenah.

3. Kadar se izdelki izdelujejo po: — specifikacijah kupcev, — specialnih tehničnih pogojih, — individualno dogovorjenih naročilnih kupcev,

— na osnovi javnih licitacij, vse skupaj pa pod pogojem, da ti izdelki niso v redni serijski proizvodnji in se dobavljajo direktno končnim kupcem.

Ti pogoji veljajo za režime potrjevanja in spremljanja in za vse pristojnosti od zvezne do občin.

IV. NOVI IZDELKI

Za oblikovanje cen za nove izdelke še naprej velja že dosedaj uveljavljeno pravilo, po katerem je mogoče cene oblikovati v skladu z zakonom o cenah do ravni že obstoječih cen enakih, ali podobnih izdelkov, ki pa morajo biti oblikovane po veljavnih predpisih. Oblikovanje cen nad ravni že obstoječih cen je mogoče le pri nedvoumno dokazljivih doseženih višjih izvoznih cenah.

V. DELEŽI ZA PROMETNE OZD

Deleži za trgovino so ostali »zamrznjeni« na absolutnem znesku na dan 31. 7. 1982.

Kranjska Iskra v svetu

Ze nekdanja Iskra Elektromehanika je s prodajo kvalitetnih izdelkov na zahodnem tržišču in tržišču tretjega sveta v preteklih desetletjih dokazala kakovost svoje tehnologije. V skladu s potrebo po čim bolj neposrednem povezovanju s tujimi partnerji je v tujini organizirala nekaj svojih proizvodnih enot in uspeša tudi s prodajo lastnega znanja v tujino. Iskrino zvezdo lahko danes srečamo v Švici, Ekvadorju, Tuniziji, Španiji, Italiji, Turčiji in še kje.

Tako kranjska Iskra že 30 let sodeluje s turško firmo TTE (Türk Telekomünikasyon Endüstrisi) in je njen delni lastnik. Firma TTE je le del turškega gospodarskega združenja, ki ga sestavljajo še firme Türktelefon, Darfilm, Bilder in Telko, katerih glavna lastnika sta Mehmet Bilginer in Nazim Tezar. Sodelovanje Iskre poteka predvsem na področju telefonije in merilno-regulacijske tehnike, trenutno pa se obetajo precejšnje možnosti tudi na področju železniške signalizacije.

ISKRA - AVTOELEKTRIKA

Mladi so se izkazali

Nekaj dni pred kolektivnim dopustom je skupina mladih iz novogoriške Iskre Avtoelektrike poprijela za krampe in lopate in se podala za dva dni na Stador planino nad Tolminom, kjer ima tolminka Iskra počitniški dom. Tu je bilo treba postopiti to in ono, da bo bivanje ljubiteljev gora in gorskih izletov kar najprijetnejše, zato smo zaprosili Mirico Vrtovec, ki je bila vodja delovne akcije, da nam poda podrobnejši potek akcije. Takole nam je povedala:

Koordinacijski svet OOSZMS naše DO je v sodelovanju z mladimi iz TOZD AET Tolmin uspešno izpeljal dvodnevno delovno akcijo. Iz novogoriških TOZD je na akciji sodelovalo 12 mladih iz Tolmina pa dva. Na Stador planino smo prispeli v soboto zjutraj. Razporedili smo se v dve skupini in se z vso resnostjo lotili dela. Prva skupina se je „spravila“ na izkop za podporni zid, druga skupina pa je poprijela za lopate in zasula greznico. Okrog dvanajstih so se že oglasili prazni želodci, zato smo si kar sami pripravili okusno kosilo. Po krajšem

počitku smo z deli nadaljevali do mraka, povečerjali smo, tihe večerne ure pa smo namenili pesmi, pogovorom in zvokom kitare.

Dodobra utrujeni smo hitro zaspali in zjutraj kot prerajeni dokončali še preostanek del.

Časa je bilo še toliko, da smo se sprehodili po bližnji okolici, pokramljali smo tudi s tamkajšnjimi pastirji, ki so nam pokazali tudi, kako se dela planinski sir.

Akcija je v celoti uspela. Nalogo smo izpolnili, združili smo prijeto s koristnim, navezali pa smo tudi trdne vezi prijateljstva. Med nami je bilo veliko takih, ki preživljamo prosti čas v utesjenih stanovanjih novogoriških betonskih stolpnic, zato nam je bila prav ta akcija, čeprav izrazito delovna, v pravo zadovoljstvo, sprostitvev in razvedritev.

S takimi in podobnimi akcijami bi lahko še marsikaj naredili, zato bo naš nadaljnji cilj tudi v prihodnje — čim več mladih pritegniti v to vrsto mladinskega delovanja, kjer se krepi duh in telo.

M. R.

Z mladinskega sestanka v Avtoelektriki.

pri čemer ni upoštevana možnost sporazumnega določanja raltivnih deležev, kar pa lahko pomeni, da tudi ni prepovedana; vendar se v tem smislu predvideva sprememba kot možnost uporabe obstoječih ustreznih samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev med proizvodnjo in trgovino in v njih dogovorjenih relativnih deležih.

VI. NEJASNOSTI

Tako kot že mnogokrat v dosednji praksi sprejemanja predpisov, tudi ti dokumenti niso dosledni in puščajo naslednje dileme:

1. Kdo so subjekti prisporazumevanju o cenah za široko potrošnjo (bela tehnika, akustika, avtomobili, kovinska galanterija, okovje, vijaki, obutev, konfekcija, kozmetika, itd.). Po dosedanjih tolmachenjih to ne morejo biti trgovinske OZD, čeprav bi edino le-te lahko zagotovile izvajanje enotnosti jugoslovanskega trga skozi vnaprej oblikovane in skupno dogovorjene ravni »maloprodajnih cen« brez prometnega davka. Medtem je nekoliko lažje poiskati ustrezne subjekte sporazumevanja na področju reprodukcijske porabe v okviru katere pa tudi še obstaja množica samoupravnih sporazumov, ki so sprejeti v okviru Gospodarske zbornice Jugoslavije, kot to določata 3. točka Odloka o potrjevanju cen za zvezno pristojnost in 5. točka Odloka o potrjevanju cen za republiške pristojnosti, pa vendar ni znan postopek in način kako bodo skupnosti ocenjevale skladnost oblikovanih cen s postavljenimi zahtevami iz drugega odstavka 3. oz. 5. točke Odlokov.

Podrobnejša navodila o sklepanju samoupravnih sporazumov naj bi pripravila in izdala Zvezna skupnost za cene v roku 14 dni po uveljavitvi Odlokov, tako je bilo sklenjeno na Svetu ZSZPC.

2. Problem samoupravnega sporazumevanja za izdelke široke potrošnje (končne porabe) je tudi v tem, ker le-ti s cenami vedno zaostajajo za rastojo cen surovin in re-promaterialov iz katerih so narejeni, praktično pa ni mogoče povezati končnega kupca — potrošnika v ustrezno reprodukcijsko neodvisno povezavo kar je osnovna intencija te zahteve v odlokih. Samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje o cenah, ki ne

izključuje »monopolnega« položaja baznih panog ni uspešno in se ne izvaja po enakopravnih načelih, ker večina predelovalne industrije z druge stani pač nima kvalitetnih partnerjev za sporazumevanje, ki naj bi povezovali celotno reprodukcijsko soodvisnost, vključno z delitvijo rizika, tudi na surovinske panoge. Pa tudi če bi uspelo zasnovati take reprodukcijske verige, kjer bi bili vsi subjekti enakopravno vključeni v oblikovanje cen tudi za izdelke končne porabe, bi tako sporazumevanje zopet upravičevalo rast cen tako v medsebojni reprodukcijski povezavi kot za končne izdelke, s tem pa ne bi zagotovili nižje rasti cen, kar je osnovna intencija sprejetih Odlokov.

3. Ravni uvoznih cen za večino izdelkov široke potrošnje in tudi ostalih ni, ker se ti izdelki že nekaj let normalno ne uvažajo. Obstaja le delna konsignacija, kjer pa so cene znatno nižje od domačih cen enakih izdelkov. Za dokazovanje ravni uvoznih cen tudi izvoznih cen bo ZSZPC v sodelovanju z Zvezno carinsko upravo in Gospodarsko zbornico Jugoslavije v »GLASNIKU« Gospodarske zbornice Jugoslavije redno objavljala realizirana trimesečna povprečja cen. Vendar ti podatki ne bodo na voljo pred septembrom, cene pa je potrebno tekoče oblikovati in kaj v takih primerih? Dilema je tudi v panogah, kjer se sploh ne vključujejo v mednarodno delitev dela prek izvoza, oz. uvoza in torej svetovne cene zanje ne obstajajo in ne morejo predstavljati operativne osnove za oblikovanje ustreznih domačih cen. Prav tako je odprto vprašanje uporabe izvoznih cen samo na konvertibilno ali tudi na kliriško potrošje, dokler ne bo te dileme razrešila ZSZPC z ustrežno objavo svetovnih cen kot je zgoraj navedeno.

4. Raven izvoznih cen je za različne vrste izdelkov zelo različna. Tako so recimo ravni izvoznih cen nekaterih surovin, ki jih doma primanjkuje ter izdelkov reprodukcijske in investicijske porabe na ravni ali celo nad ravnijsko domačih cen, medtem ko so neto izvozne cene izdelkov za končno porabo daleč (tudi do 65%) pod ravnijsko domačih cen, istočasno pa so ti izdelki na tujih (uvoznih) trgih kot »inodomicilne« cene na ravni cen domačih (tujih — inodomicilnih) proizvajalcev. Ta razlika je pogojena z načinom

V tovarni TTE so doslej izdelovali dvo-fazne števec po Iskrini licenci in elektromehanske centrale sistema Crossbar, ki so jih prav tako prenesli iz Iskre. Zdaj začnajo s proizvodnjo enofaznih električnih števecov, pred nedavnim pa je prišlo do odločitve, ki je zanimiva predvsem za Iskrino Telematiko: v Turčiji bodo začeli proizvajati tudi zasebne elektronske centrale kot so EPABX 16, 32 in 100 ter Iskra 500 A.

Omenjeni projekt v Turčiji odpira Telematiki lepe možnosti izvoza na konvertibilni trg. Ta izvoz ne bo zajemal le končnih izdelkov, pač pa tudi znanje, tehnologijo, elemente za gradnjo central in opremo, ki jo proizvajamo v Iskri. To pomeni, da bodo pri izvozu udeleženi skoraj vsi tozdi Telematike in tudi širše Iskre.

V sedanjih zaostrenih gospodarskih situaciji se nepravstano poudarja potreba po takem izvozu, prizadevanja zanj pa spremlja veliko naporov in nemalo težav. Večina delavcev Telematike pravzaprav zelo malo ve o širini teh prizadevanj. Zato se je prejšnji teden v Iskrinem poslovnem letalu našel prostor tudi za »sedmo silo«. Skupaj s predstavniki Telematike smo odleteli na poslovno potovanje v Istanbul ali po domače — Carigrad.

Iskrini in turški strokovnjaki pred tovarno TTE.

CARIGRAD IZ LETALA IN TAKSIJA

Ze takoj na začetku velja povedati, da je lastno poslovno letalo za Iskrino koristna pridobitev, zlasti pri poslovnih potovanjih v tako imenovani tretji ali manj razviti svet, za katerega ni značilna le pomanjkljiva komunikacijska infrastruktura, pač pa tudi slabe letalske zveze, ki so našim poslovnim predstavnikom, strokovnjakom in drugim v preteklosti marsikaj krepko zagrenile delo v tujini. Po nepotrebnem so izgubljali veliko dragocenega časa, ki bi ga lahko koristneje uporabili. Prav v tretjem svetu namreč obstaja še ogromno možnosti za naše gospodarstvo. Zato so potovanja tja pogosta, z Iskrinim letalom pa zdaj tudi hitra, enostavna in učinkovita.

Turčija seveda že nekaj deset let ne sodi več v nerazviti svet, pač pa bi jo lahko označili za deželo v intenzivnem razvoju. Če gledaš na Carigrad iz letala, vidiš, da sta njegovi značilni poletni barvi še vedno zelenilo dreves in vrtoč ter mehka, opečnato rdeča barva mestnih stavb. Veliko starih lesenih hiš, ki počasi propadajo ali pa se morajo umikati novim zgradbam, še vedno vznemirja s svojo lepoto in izrezljanimi okraski. Pred tridesetimi leti je imel Carigrad precej manj kot milijon prebivalcev, zdaj pa jih ima že kake tri

Iskra v Carigradu.

milijone. Nove zgradbe in bloke so postavili na mesta starih porušenihi hiš in vrtoč. Močno se povečujejo nekdanja majhna predmestna središča, kakršno je na primer Bebek, širijo pa se tudi naselja po gričih ob Bosporu.

Carigrad ima izredno bogato zgodovino: dobro ohranjene ali na pol razrušene spomine na bizantinske ali otomanske čase lahko srečujes na vsakem koraku. Čutili pa je, da se tradicionalno neprestano umika silovitim modernizaciji in gospodarskemu razvoju dežele, ki se je odprla predvsem zahodnoevropskim in ameriškim vplivom. V Carigradu vsakdo nekaj prodaja ali kupuje in na stavbah v mestnem jedru skoraj ni več prostora, kamor bi še lahko obesili pisane reklamne panoje in table.

Nove tovarne so večinoma zunaj mesta. V njih izdelujejo tekstil, čevlje, avtomobilske gume, zdravila in celo vrsto plastičnih izdelkov. Z uvoženimi motorji, ki jim dodajajo domače ohišje, izdelujejo traktorje in avtomobile. Precej podobno je tudi s proizvodnjo radijskih aparatov in šivalnih strojev. Delovne razmere v novih tovarnah so

Georg Wirth in Mujo Alidžanovič sta skupaj s turškimi strokovnjaki odpravljala probleme v zvezi s prevozom Iskrine tehnologije in dokumentacije v TTE.

dobre. Tako je tudi v tovarni TTE, ki smo jo obiskali.

Toliko o Carigradu z levim očesom! Za kaj več pač ni bilo časa, kajti naš delovni program je bil zelo natrpan!

OBISK V TOVARNI TTE

V tovarni TTE nas je pripeljal njen tehnični direktor Berhan Uysal. Georg Wirth, v.d. direktorja tozda Zasebni telekomunikacijski sistemi in Mujo Alidžanovič, ki je v omenjenem tozdu zadolžen za celotno koordinacijo in podporo vseh aktivnosti v zvezi s prenosom Iskrine tehnologije v firmo TTE, sta imela naporen delovni dan. Skupaj s turškimi strokovnjaki sta obdelala kopico aktualnih problemov v zvezi s prenosom tehnologije za EPABX ter z dobavami in vključevanjem central Iskra 500 A v turško PTT mrežo.

Med delovnim sestankom sta nam šef tehnologije Berhan Köprulu in šef proizvodnje Cenar Gerçekçi razkazala tovarno. Vtisi v proizvodnji so se nam zdeli zelo domači, kar je razvidno tudi s fotografij. Delovni proces in program tovarne bi morda še najbolj orisali, če bi ju označili za »mini-izvedbo« nekdanje Iskre Elektromehanike. Pravzaprav je Iskrino prisotnost čutili skoraj na vsakem koraku. Letos jeseni bo ta vtis še popolnejši, saj so že pripravljene prostori za proizvodnjo central EPABX in Iskra 500 A. S strani Iskre skrbi za proizvodnjo mag. Jože Teran, ki pa ga ob našem obisku žal nismo srečali. Teden prej je namreč odpotoval na dopust v domovino.

V tovarni TTE je zaposlenih okrog 400 delavcev, ki delajo v razmeroma dobrih delovnih pogojih. Poskrbljeno je tudi za njihov »družbeni standard«: prehrana v njihovi delavski restavraciji je naravnost izvrstna, enaka za delavce in vodilne — in brezplačna. Pred tovarno je preprosto, a funkcionalno igrišče, na katerem se delavci med odmori sproščajo ob igranju odbojke in podobnih igrarh.

TELEMATIKA PRODAJA SVOJE ZNANJE IN TEHNOLOGIJO FIRMI TTE

O poslovnem sodelovanju Iskre Telematike s firmo TTE smo se pogovarjali z Georgom Wirthom, ki nam je povedal naslednje:

»V Telematiki trenutno poteka prenos (Nadaljevanje na 8. strani)

cene po posameznih odlokih o najvišji ravni cen za posamezne proizvode (črne in barvne metalurgije, energetike, transporta) v tem času ne morejo ponovno povečati. To bo delno ublažilo stroškovne pritiske v predelovalni industriji.

Hkrati z uveljavitvijo teh Odlokov pa preneha veljati Odlok o »zamrznitvi« cen v vsej državi. Republike in pokrajini morajo sprejeti svoje klepe s katerimi podrobneje urejajo način dostavljanja dokumentacije, medtem ko potrjevanje določa že sprejeti odlok ZIS.

Naša RSZC je tako že sprejela ustrezni »Sklep« v katerem so našteje panoge, skupine in podskupine izdelkov iz republiške pristojnosti, ki so uvrščene na režim »spremljanja«. Velja pa opozoriti, da morajo OZD poleg vseh določil iz tega »Sklepa« upoštevati tudi določila 6. točke iz Odloka sprejetega na zvezni ravni (sporazumevanje o cenah in svetovne cene) za področje potrjevanja cen.

VIII. ZAKLJUČEK

Iz zgornjih obrazložitvev izhaja predvsem to, da so novo uveljavljeni pogoji, ki omogočajo povečanje cen izredno ostri, predvsem za predelovalno industrijo, saj so večinoma domače cene nižje od doseženih izvoznih, oz. uvoznih cen. Tako uveljavljeni pogoji, ki mimogrede niso predhodno doživeli ustrezne verifikacije v zdravstvenem delu, kateremu so namenjeni, predstavljajo zavoro, s pomočjo katere naj bi se dosegala nižja rast cen v nadaljnjem obdobju leta, navkljub miljšim »režimom« za oblikovanje cen.

To pomeni, da imajo OZD izredno malo možnosti za povečanje dohodka s cenami ter

bodo morale iskati rešitve za povečanje dohodka z boljšo organizacijo delovnih procesov; iskati zamenjave uvoznih materialov z domačimi; z delitvijo proizvodnih postopkov v okviru specializacije spodbuditi poslovne kooperacije in tako zmanjšati poslovne stroške ter povečati proizvodnjo in njeno ekonomičnost.

Indirektni strokovni pritiski, ki izhajajo iz povečanih obrestnih mer in naraščajoče nelikvidnosti; še zmeraj naraščajočih dajatev iz dohodka za splošno in skupno porabo in predvsem za odplačila inozemskih kreditov, so tako močni, da bi pomenili, v primeru neposrednega prenosa na cene, doslej največjo stopnjo inflacije. Pod takimi pogoji pa organizacije združenega dela lahko poslujejo normalno le, ob izpolnjevanju vseh ukrepov ekonomske politike, ki so dogovorjeni v resoluciji, predvsem pa ob zmanjšanju dajatev iz dohodka gospodarstva za neproizvodno porabo, z reprogramiranjem notranjih in s selektivnim zaustavljanjem devalvacije dinarja pri neelastičnem uvozu in obveznostih za odplačila obstoječih inozemskih kreditov v prireditelnih panogah (energetike, osnovnih kovin, nekatere bazne kemije, transporta in poljedelstva).

Ti ukrepi so poimenovani z »vodenjem politike realnega tečaja«. Če teh ukrepov ekonomske politike ne bo, tudi z administrativnimi ukrepi na področju cen ne moremo zagotoviti njihove počasnejše rasti, saj smo sedaj v večini primerov v slabšem ekonomskem položaju in v slabših pogojih gospodarjenja, kot smo bili lani, ko smo sprejeli mali ukrep »zamrznitve« cen, sedaj pa jih poskušamo sproščati.

Klemenčič-Saražin Stanko

Poudariti velja, da so s tekočo politikom cen usklajena le tista predlagana povečanja cen, ki ne presegajo 20 odstotkov. V panogah, ki so sicer na spremljanju pa bi predlagana povečanja presegala okvir 20 odstotkov, so skupnosti za cene dolžne take predloge zavrniti in začeti postopek prenosa takih skupin izdelkov na »režime« potrjevanja. To pa pomeni zavlačevanje in odlaganje rešitev v zadnji kvartal, z največ 20% povečanja. Tak pristop želi opozoriti združeno delo na razumno ravnanje pri povečanju cen v skladu s stabilizacijsko politikom.

Kranjska Iskra v svetu

(Nadaljevanje s 7. strani)

dveh programov v turško firmo TTE. To sta program central EPABX 16, 32 in 100 ter program central Iskra 500 A.

S centralami Iskra 500 A smo že pridrli na turško tržišče. Dobili smo naročilo za 10.000 priključkov, oz. 20 central tega tipa. Trenutno vključujemo prvo centralo v turško PTT mrežo, in sicer v Foči. To centralo smo razvili skupaj s turškimi strokovnjaki v Iskri. Te dni bo začela obratovati v prometu. Takoj za to bomo vključili centralo v mestecu Bodrum, ki bo imela 2000 priključkov. Do konca letošnjega leta bodo vključene v promet vse naročene centrale.

Trenutno stanje posla s centralami Iskra 500 A je seveda šele začetek. V prihodnjem letu naj bi v Turčijo dobavili 40 central, kar pomeni 100% povečanja.

Potrebe po teh centralah so na turškem trgu velike — prav tako kot tudi v Jugoslaviji. Zato ima naš posel v Turčiji še precejšnjo perspektivo. Vendar pa bo za določen uspeh treba vložiti še veliko naporov. Dosej smo stvari pravilno vodili in tudi posledje ne bomo smeli delati napak. Še naprej bo potrebna intenzivna angažiranost, strokovnost in pripravljenost za reševanje tekočih problemov.

Tovarna TTE bo v prihodnjem letu začela z osvajanjem proizvodnje central Iskra 500 A, in sicer s tendenco postopnega povečevanja lastnega deleža v končnem izdelku.

Na področju prenosa tehnologije oziroma posla z EPABX centralami trenutno dobavljamo delno opremo in material, iz katerega bodo v Turčiji sestavili prve centrale. Pri tem gre v bistvu za prestrukturiranje proizvodnega programa firme TTE, ki je doslej proizvajala centrale sistema Crossbar, zdaj pa prehaja na elektronsko.

Strokovnjaki in vodilni delavci TTE so se tega projekta lotili zelo ambiciozno. V teku je obsežen investicijski program za pridobitev ustrezne opreme ter program šolanja in usposabljanja delavcev tovarne. Firma TTE poleg proizvodnje elektronskih central osvaja tudi proizvodnjo Iskrinih telefonskih aparatov ETA 85 in central PTC 12.

Ocenjujem, da je oblika sodelovanja, ki ga imamo s firmo TTE, za Telematiko ustrezna rešitev. Zavedati se je namreč treba, da je prodor na tuj trg brez sodelovanja z lokalnim partnerjem skoraj nemogoč, še posebej pa to velja za tako kompleksne izdelke kot so računalniško krmiljene telefonske centrale. Brez lokalne tehnične podpore bi skoraj zanesljivo doživeli neuspeh.

Sestanek upravnega odbora TTE.

Seveda smo Georga Wirtha povprašali tudi o doseženih rezultatih sestanka s turškimi strokovnjaki. Dejal je naslednje:

»S sodelavcem Alidžanovičem sva odpravila oziroma evidentirala nekatere probleme, ki so se nabrali delavcem TTE v zvezi s prenosom tehnologije za centrale EPABX ter v zvezi z dobavami in vključevanjem central Iskra 500 A v turško PTT mrežo. Glede na to, da v Telematiki in tozdu ZTS organizacijsko in miselno še nismo v celoti pripravljeni za optimalni prenos in predajo naše tehnologije, je treba veliko problemov reševati sproti na terepu.

V TTE smo pred nedavnim dobavili vso tehnično dokumentacijo, zdaj pa je bilo treba razčistiti njeno kompletnost in ustreznost. S Turki smo se pogovarjali o načinu sledenja našim izboljšavam v centralah in o implantaciji le-teh pri njih. Razčistili smo problematiko testne opreme, ki jo dobavlja Iskra. Govorili smo o kadrovskega in organizacijskega usposabljanju firme TTE in o strokovni pomoči, ki jo bo morala Telematika zagotoviti po letošnjih dopustih.

Menim, da se moramo v naši delovni organizaciji v celoti zavedati problemov, ki izhajajo iz osvajanja turškega tržišča. Ne smemo jih podcenjevati, morda izhajajoč iz domneve, da je za »nerazvito Turčijo vse dobro«. Turčija trenutno doživlja hiter gospodarski vzpon in tu na njenem trgu velja načelo ostre konkurence. Pogoj za naš nadaljnji uspeh je bolj dosledno upoštevanje dobavnih rokov in skrb za resnično kvaliteten dobave materiala in opreme. Le če bomo soliden partner, bomo v Turčiji dosegli velik uspeh, v nasprotnem primeru pa lahko tudi vse izgubimo.

Na koncu bi rad povedal še to; da sem v firmi TTE srečal ambiciozne in delovne turške strokovnjake, ki uspešno premagujejo probleme osvajanja zahtevne proizvodnje elektronskih central. To mora strokovnjakom Telematike predstavljati dodaten izziv.

Te dni bodo delavci iz proizvodnje tovarne TTE odšli na zaslužni kolektivni dopust, vodilni delavci in strokovnjaki pa bodo ostali na svojih delovnih mestih. Imeli bodo veliko dela s pripravami in uvajanjem proizvodnje elektronskih central, ki naj bi stekla jeseni.

SESTANEK UPRAVNEGA ODBORA TTE

Wirtha in Alidžanoviča smo pustili pri živahnem delu v tovarni in se odpravili v Galatasaray, ki je v centru Carigrada. Tam je sedež firme TTE. Namenjeni smo bili na sestanek upravnega odbora tovarne, ki se ga

spriči solastništva udeležujejo tudi predstavniki Iskre. Tu smo našli glavnega direktorja Telematike Bojana Klemenciča in svetovalca komercialnega direktorja Telematike Franca Lavriča. Prisotni so bili tudi sodelavci iz DO Iskra Commerce, in sicer Blaž Kavčič, Andrej Vrhovc in Marko Kavčič, ki se ukvarjajo z izvozom na tuja tržišča.

Andrej Vrhovc je svetovalec glavnega direktorja DO Iskra Commerce. Ukvarja se s financami v mreži Iskrinih naložb v tujini in operativno spremlja večje izvozne posle. Kot strokovnjaka za finančne zadeve v tujini smo ga zaposlili za kratko izjavo o Iskrinih poslih v Turčiji in seveda o rezultatih sestanka upravnega odbora. Ljubezno nam je pojasnil naslednje:

»V Turčijo sem pripotoval zato, da opravi kontrolno blagovnih in finančnih tokov med firmami, ki so pod okriljem Biltez Holdinga. Iskra ima namreč svoja finančna sredstva vložena le v firmi TTE in lahko bi prišlo do različnih nepravilnosti pri prenašanju sredstev med firmami. Ugotovil sem, da so stvari v redu.

Odločitev skupščine delničarjev TTE je, da je potrebno povečati akcijski kapital oziroma lastna sredstva, in sicer zaradi dveh osnovnih razlogov:

Iskra je v letošnjem letu dobila prva naročila preko turške PTT. Centrala Iskra 500 A pomeni vstop v javno telefonijo Turčije. Če bodo naše dobave solidne glede kvalitete, cene in dobav, potem lahko pričakujemo postopno povečanje naročil po letih. V letu 1984 naj bi Iskra v Turčiji realizirala 70.000 priključkov.

Pri takem razvoju poslovnega sodelovanja igra pomembno vlogo slika finančne moči podjetja. Kupec išče in preiskuje kvalitete firme tako v njenih tehničnih kot finančnih izvirih.

Zaradi tega je treba finančni kapital povečevati.

Omeniti moram, da se nam pri urejanju poslov v Turčiji močno pozna odsotnost Branka Aleksića, ki je januarja letos preminul v letalski nesreči. Na finančnem področju se nam nabirajo različni problemi, ki bi jih bilo treba sproti reševati.

Povedati velja tudi tole zanimivost: trenutno se Iskra skupaj s turškimi lokalnimi partnerji poteguje za pridobitev naročila s področja železniške signalizacije. Gre za posel v vrednosti 48 milijonov dolarjev. Skupaj s pešičo drugih svetovnih firm smo že prispeli v ožji izbor. Če bomo omenjeno naročilo dobili, bo to za Iskro prvo tako veliko naročilo v njeni zgodovini. Pomenilo nam bo veliko referenco pri pridobivanju naslednjih poslov v tujini.

K. Mohar

Adolfu Primožiču v slovo

V vročih počitniških dneh nas je neprijetno presenetila vest o nenadni smrti Adolfa Primožiča. Rodil se je leta 1913 v Trzinu, kjer je preživel mladostna leta in se izučil za strojnega ključavničarja. Želja po znanju ga je peljala v Ljubljano, kjer je leta 1932 dokončal strojno delovodsko šolo. Zaposlen je bil v Predilnici Trzin, v Ikarusu v Zemunu in v Mikronu v Beogradu, kjer je opravljal nalogo obratovodje. Od tam se je vrnil na Gorenjsko in se leta 1945 zaposlil v delavnicah Strojnih tovarn — današnji Iskri v Kranju.

Posvetil se je predvsem orodjarstvu. Njegova sposobnost in prizadevnost pri obnovi industrije, sta ga pripeljali na mesto vodje orodjarne. 23 let njegovega dela je ostalo v orodjarni. Bil je mentor in svetovalec mnogim drugim orodjarjem v Sloveniji in Jugoslaviji. Neprecenljive so bile njegove praktične izkušnje, ki jih je nesebično delil s svojimi sodelavci v orodjarni pri konstrukciji in standardizaciji orodij.

Ko je odšel v zaslužni pokoj, ni miroval. Svoje izkušnje je s pridom uporabljal pri osvajanju najsodobnejših tehnoloških obdelav na NC strojih, ki jih je začela proučevati Fakulteta za strojništvo in osvajati Iskra Elektrooptika. Njegovo delo ga je še vedno povezovalo z nekdanjimi sodelavci v Iskri.

Poleg strokovnega dela je imel vedno čas tudi za družbenopolitično udejstvovanje in za delo pri športu. Za vse aktivnosti je bil večkrat pohvaljen in odlikovan.

Od Adolfa Primožiča smo se poslovili 28. julija 1983 na pokopališču v Kranju.

Nekdanji sodelavec

Iz proizvodnje relejnih enot.

Edici Remec v slovo

Niče ni pomislil, kako nena doma lahko zamahne smrt, ne ozira se na voljo do življenja, ki daje človeku moč in upanje. Ti si imela

oboje: voljo do življenja, ki je premagala marsikatero bolečino in upanje, ob katerem si trdno verjela, da so pred tabo še dnevi dela.

Skupaj z nami si v Iskri — Avtoelektriki Nova Gorica preživela v delu skoraj 14 let in kot da bi vedela, da za vedno odhajaš, si še prejšnji teden hitela in delala, da ne bi na tvojem delovnem mestu ostalo nič nedokončanega. Cenili in spominjali se bomo tudi tvojega aktivnega sodelovanja v samoupravnem življenju našega kolektiva, kakor tudi tistega izven Iskre.

Od nas si se za vedno poslovila v času, ko je večina članov kolektiva uživala zaslužni letni dopust. In v ponedeljek, ko smo zopet prišli na delo, nam je žalna zastava naznanila neizprosno resnico, da si za vedno odšla od nas.

Čprav nas je bilo ob tvojem prenanem grobu le malo, vidi da se od tebe posavlja cel kolektiv. Tvoji sodelavci

ZAHVALE

Ob boleči izgubi najinega dragega moža in očeta

MARIJANA ROPRETA

se sodelavcem DO Iskra Telematika iskreno zahvaljujem za izraze sožalja ter za pomoč in podporo v težkih trenutkih. Prav tako iskrena hvala delavcem DO Kibernetika in Električna orodja, kakor tudi predstavnikom SOZD Iskra za venco in spremstvo na njegovi zadnji poti

žena Andreja in hčerka Marta.

Ob boleči izgubi našega očeta

FRANCA BAŠLJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz proizvodnje Metaconta in matrike, Šolskega centra in delavnice za rezkanje in ozobljenje za podarjeno cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

žalujoči hčerka Marica Lipej in sinova Božo in Milan.

Ob izgubi dragega očeta

ADOLFA PRIMOŽIČA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem, še posebno TOZD Orodjarna za podarjene vence, izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti

sinova z družinama.

Ob izgubi drage mame

ANGELE HARIŠ

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD TSD, ATS in ERO — kalkulaciji za izrečeno sožalje, darovano cvetje in denarno pomoč ter spremstvo na njeni zadnji poti. Vsem iskrena hvala!

hčerki Eli Govekar in Štefka Brezar.

Ob tragični izgubi najinega brata BOJANA PODLOGARJA

se zahvaljujem sodelavcem tehnične službe in kontrole kvalitete ATC za izraze sožalja in podarjeno cvetje

Nevenka Ravnič in Janez Podlogar.

RAZPIS

Srednja šola tehniških strok Litostroj, Ljubljana, Djakovičeva 53 bo v šolskem letu 1983—84 vpisovala odrasle v:

1. Skrajšani program obdelava kovin in upravljanje strojev, smer obdelovalec kovin

To je program, po katerem se izobražujejo udeleženci za raznovrstna dela v kovinarski industriji, ki so značilna za poklice II. zahtevnostne stopnje: ročna obdelava kovin, manj zahtevna in serijska obdelava kovin na stružnicah, frezalnih, pehalnih, vrtnih, brusilnih strojih, na stiskalnicah in drugih obdelovalnih strojih, priprava materiala, lansiranje polizdelkov ali izdelkov, manj zahtevna montaža kovinskih elementov, montaža inštalacij, strežba polavtomatskih in avtomatskih strojev. Izobraževanje obsega predvsem teoretični del v dveh semestrih, to je eno šolsko leto. Pri praktičnih znanjih ugotavljamo doseženo stopnjo usposobljenosti vsakega udeleženca in organiziramo praktični pouk po potrebi, kar lahko za toliko podaljša čas izobraževanja. Zaključnega izpita ni. Predmetnik obsega naslednje predmete: slovenski jezik in književnost, umetnostno vzgojo, matematiko, naravoslovje, družboslovje, zdravstveno vzgojo, osnove tehnike in proizvodnje, tehniško risanje s strojnimi elementi in strojeslovjem, organizacijo in ekonomiko dela in tehnologijo.

Pouk bo potekal prilagojeno življenjskim in delovnim izkušnjam udeležencev izobraževanja, predmeti ne bodo razporejeni vsi hkrati.

V program se lahko vpišejo kandidati, ki imajo najmanj 6 razredov osnovne šole.

Po uspešno zaključenem izobraževanju prejme udeleženec javno veljavno diplomu (spričevalo) z nazivom »obdelovalec kovin«. Udeleženci je omogočena kasnejša vključitev v zahtevnejši program srednjega izobraževanja.

2. Srednji program kovinarstvo in strojništvo, smer: oblikovalec kovin

To je program, po katerem se izobražujejo udeleženci za doslej značilne poklice strugar, rezkalec, brusilec, vrtnec, strojni mehanik, pa tudi za tehniškega strojnega risarja, orodjarja.

Izobraževanje obsega predvsem teoretični pouk v štirih semestrih, to je dve šolski leti in na koncu ni zaključnega izpita. Pri praktičnih znanjih ugotavljamo doseženo stopnjo usposobljenosti vsakega udeleženca in organiziramo praktični pouk po potrebi, kar lahko seveda za toliko podaljša čas izobraževanja. Predmetnik obsega naslednje predmete: slovenski jezik in književnost, umetnostno vzgojo, tuj jezik, matematiko, fiziko, biologijo, kemijo, samoupravljanje s temelji marksizma, zgodovino, geografijo, zdravstveno vzgojo, osnove tehnike in proizvodnje, tehniško risanje s strojnimi elementi, energetiko z energetskimi napravami, mehaniko, gradiva, organizacija in ekonomika dela, tehnologija.

Pouk bo potekal prilagojeno življenjskim in delovnim izkušnjam udeležencev izobraževanja, predmeti ne bodo razporejeni vsi hkrati.

V program se lahko vpišejo kandidati, ki so uspešno končali vseh 8 razredov osnovne šole.

Po uspešno zaključenem izobraževanju prejme udeleženec javno veljavno diplomu (spričevalo) z nazivom »oblikovalec kovin«. Udeleženci je omogočena kasnejša vključitev v nadaljnjo izobraževanje.

Splošna pojasnila:

Oba programa veljata enako za mladino in odrasle, vendar se izvajata za odrasle prilagojeno njihovim izkušnjam. Udeleženec se bo učil tisti tuj jezik, ki se ga je učil že v osnovni šoli (po programu pa je namenjen tujemu jeziku le en semester).

Pouk bo potekal v popoldanskem času v izobraževalnem centru, delno pa bodo uvedene seminarske oblike dela in samoizobraževanje. Zato tudi ne bodo v šoli na urniku prav vsi predmeti v enaki teži, temveč najbolj poudarjamo predvsem tiste, ki največ zahtevajo razlage in delovne šole, in pri katerih to zahteva slabše predznanje udeležencev.

Prijave sprejema tajništvo šole do 5. septembra 1983.

ČASOPISNE NOVICE

Vsekakor drži, da pomeni pogodba za Iskrino Telematiko iz Kranja s firmo IBM veliko več, kot samo trenutno uspešen nov posel. Telematika bo po pogodbi dobavljala IBM tehnološko zahtevna večšljona tiskana vezja. Pripravljalno obdobje naj bi trajalo od 24 do 30 mesecev, kar praktično pomeni, da bodo stekli konkretni izvozni posli čez dobri dve leti.

Firma IBM predstavlja svetovni razvojni vrh in zato pomeni že njena pripravljivost na sodelovanje s Telematiko izredno priznanje ali, praktično gledano, zagotovitev pomoči, da se tudi kranjska tovarna uvrsti v svetovni kakovostni vrh. IBM ne bi sklepal pogodbe, če ne bi bil prepričan, da obstaja osnova, ki lahko takšne načrte uresniči — ljubljanski Dnevnik.

Izvršilni odbor temeljne banke Gorenjske je podprl planirane naložbe iz tretjega svežnja razvojnega programa SOZD Iskra, za katerega bo del potrebnih finančnih sredstev zagotovil bančni konzorcij. Najobsežnejša naložba je v kranjski tovarni števcev, kjer je predračunska vrednost 678 milijonov dinarjev. V tovarni potenciometrov in hibridnih vezij v Sentjerneju bodo v proizvodnjo vložili 169 milijonov dinarjev, za dokončanje naložbe v proizvodnji integriranih mikrovezij v Ljubljani pa potrebujejo 76 milijonov dinarjev. Investicijska programa Iskrinih tovarn v Kranju in Sentjerneju je podprla tudi republiška komisija za oceno investicij, poleg tega pa sta prišla v ožji izbor za devizni kredit mednarodne banke — Delo.

Iskrini tovarni gospodinjinskih aparatov v Retečah, ki je imela lani 23 milijonov dinarjev izgube, bo priskočila na pomoč škofjeloška občina. Iz sklada občinskih rezerv ji bo dala 16 milijonov dinarjev posojila, s katerim bo pokrila večji del izgube. Manjši del izgube so v delovni organizaciji že pokrili s svojo rezervno in z denarjem SOZD Iskra. Ob tem, ko je podprl odobritev kredita iz občinskih rezerv, je škofjeloški izvršni svet zahteval, naj v Iskrini tovarni v Retečah tudi sami pripomorejo k izboljšanju svojega položaja. Zato bodo morali popraviti svoj sanacijski program. V njem so že predvideli delno preusmeritev v proizvodnji na profesionalno in polprofesionalno elektroniko, ob tem pa zmanjšanje proizvodnje malih gospodinjinskih aparatov ter skrčenje sortimenta od 33 na 23 izdelkov.

Pretekli mesec je bila na obisku v Jugoslaviji britanska parlamentarna delegacija. Obiskala je tudi Slovenijo, kjer sta jo sprejela predsednik zunanje-političnega odbora zveznega zbora skupščine SFRJ dr. Anton Vratusa in predsednik skupščine SRS Vinko Hafner. Delegacija je bila tudi v SOZD Iskra in delovni organizaciji Mikroelektronika v Stegnah.

Iskra—IEZE, TOZD Polprevodniki Trbovlje, bo z modernizacijo in uvedbo nove tehnologije zmanjšala stroške na enoto nekajkrat povečane izvozne proizvodnje. Usmeritev pretežno izvoznega programa ni sporna. Odprto pa je vprašanje, ali je uresničitev predvidenega uvoza opreme in zagotovitve finančnih virov glede na nakazan rok pričetka gradnje. Zato je dobil program pogojno pozitivno mnenje o družbeno-ekonomski upravičenosti pri komisiji za oceno investicij v SR Sloveniji — ljubljanski Dnevnik.

Argentinski tajnik za zunanjo trgovino Alberto Nogra je sprejel jugoslovanskega poslanika v Buenos Airesu Živka Kneževića in delegacijo jugoslovanskih gospodarskih strokovnjakov, ki je dopotovala v Argentino zaradi raziskave konkretnih možnosti gospodarskega sodelovanja, o čemer sta se obe državi dogovorili ob nedavnem obisku argentinskega predsednika Bignoneja v Jugoslaviji.

Največji del razgovora so posvetili načrtu modernizacije in elektrifikaciji argentinskih železnic, kjer naj bi sodelovala tudi jugoslovanska podjetja, med njimi naša Iskra.

Zbral in uredil Marjan Kralj